

Filozofická fakulta Univerzity Palackého

**Komentovaný překlad části románu *Redemption*
se zaměřením na křesťanské prvky**

(Bakalářská práce)

2023

Markéta Škrobáková

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého
Katedra anglistiky a amerikanistiky**

**Komentovaný překlad části románu *Redemption* se zaměřením
na křesťanské prvky**

**A Commented Translation of Parts of the Novel *Redemption*
with Focus on Christian Elements**

(Bakalářská práce)

Autor: Markéta Škrobáková

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

Vedoucí práce: Mgr. Josefína Zubáková, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne 11.5. 2023

Markéta Škrobáková

Poděkování:

Děkuji vedoucí mé práce, Mgr. Josefině Zubákové Ph.D., za vedení, rady a zpětnou vazbu a své rodině za trpělivost, laskavé povzbuzování a podporu.

SEZNAM ZKRATEK

- B21** Bible, překlad 21. století
- CJ** cílový jazyk
- CT** cílový text
- ČEP** Bible, český ekumenický překlad
- VJ** výchozí jazyk
- VT** výchozí text

OBSAH

Úvod	7
1 Problematika převodu kulturně specifických prvků.....	9
1.1 Překladatelské postupy.....	9
1.2 Náboženské a křesťanské prvky.....	11
2 Představení autorky a románu	12
2.1 Základní informace o autorce a její tvorbě.....	12
2.2 Série <i>Redemption</i>	12
3 Analýza VT a stanovení překladatelské strategie.....	15
3.1 Funkce textu na základě teorie skoposu.....	15
3.2 Analýza VT podle Nordové	15
3.3 Stanovení překladatelské strategie	18
4 Vlastní překlad části románu Redemption.....	20
5 Překladatelský komentář	29
5.1 Vlastní jména a oslovení.....	29
5.1.1 Název knihy a celé série	29
5.1.2 Pojmenování Boha a Ježíše	30
5.2 Křesťanské výrazy a kolokace	32
5.3 Výrazy spojené s církví.....	39
5.4 Bible.....	44
Závěr	47
Summary.....	48
Primární zdroje.....	50
Sekundární zdroje.....	51
Příloha – výchozí text	55
Anotace/annotation.....	65

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje překladu části románu *Redemption* od současné americké spisovatelky Karen Kingsbury a poskytuje překladatelský komentář zaměřený na křesťanské prvky v textu. Cílem práce je na základě překladatelské teorie přistoupit k textu, stanovit překladatelskou strategii, text přeložit a okomentovat překlad křesťanských prvků.

Český knižní trh nabízí celou škálu křesťanských publikací z oblasti literatury faktu či dětské literatury, nicméně čtenáři, kteří chtějí číst křesťanskou beletrii, mají velmi omezený výběr. Knih z křesťanské beletrie pro dospělé čtenáře existuje mnoho, avšak nejsou přeloženy do češtiny. Nejprodávanější americkou autorkou křesťanské beletrie je Karen Kingsbury, která napsala téměř 100 románů, její knihy se prodávají po celém světě a jsou u čtenářů velmi oblíbeny. Dle mého názoru by její díla dobře zaplnila mezeru na českém trhu a získala by si oblibu i u českých čtenářů. Proto se tato práce věnuje právě románu Karen Kingsbury a díky analýze románu, tvorbě překladatelské strategie, překladu a komentáři křesťanských prvků vytváří půdu pro potenciální překlad celého románu, jeho vydání a uvedení na český knižní trh.

První kapitola práce se zabývá problematikou převodu kulturně specifických prvků, do nichž spadají i prvky křesťanské, které jsou pro román *Redemption* tak typické. Kapitola dále pojednává o konceptu kultury v překladu a nabízí poznatky translatologů Petra Newmarka a Iana Herveiho a Sándora Higginse, kteří se převodem kulturně specifických prvků zabývali. Tato kapitola také představuje typologii jak obecných, tak kulturně zaměřených překladatelských postupů, které budou následně využity v překladu a komentáři. Po obecném pojednání o kulturně specifických prvcích následuje nakonec část zaměřená přímo na prvky křesťanské.

Druhá kapitola představuje autorku Karen Kingsbury a její tvorbu, která přitažlivě a zároveň realisticky popisuje každodenní život a problémy běžných lidí, z nichž mnozí jsou křesťané, a právě víra v Boha tvoří podstatu katarze. Kapitola dále stručně charakterizuje pentalogii *Redemption*, jejíž prvním dílem je stejnojmenný román, kterému se tato práce věnuje. Román *Redemption* popisuje příběh hrdinky, která odhalí manželovu nevěru, a navzdory jeho postojům i názorům svého okolí se snaží za své manželství bojovat a připomínat si, že láska je rozhodnutí.

Třetí kapitola stanovuje překladatelskou strategii. Nejprve se zabývá teorií skoposu Hanse Vermeera, která je pro tuto práci velmi důležitá, jelikož tvrdí, že funkce a účel překládaného textu určují způsob jeho překladu, což v tomto případě znamená, že expresivní text bude překládán tak, aby jeho expresivita a účinek na čtenáře zůstaly i za cenu volnějšího překladu zachovány. Teorie se zaměřuje také na potřeby příjemců textu, a právě ty bude nutno při překladu křesťanských prvků zohlednit. Kapitola dále představuje německou translatoložku Christiane Nordovou, která prostřednictvím pragmaticko-funkční analýzy textu převádí teorii skoposu do praxe (Nord, 2018). Tato její analýza převzatá z publikace Daniely Müglové (2013, s. 228) je využita i ke stručnému rozboru románu *Redemption* a je základem pro stanovení překladatelské strategie. V průběhu analýzy je také vysvětleno, že převod křesťanských prvků musí

probíhat s ohledem na kulturu a společnost cílových čtenářů. Jak uvádí Knittlová (2010, s. 12), „[p]řekladaťel přizpůsobuje text adresátovi s odlišným zázemím také na základě zkušenostního a situačního kontextu.“ A právě kontext je v České republice a v USA rozdílný, ačkoli se jedná o země, v nichž je nejrozšířenějším náboženstvím křesťanství. Česká společnost však není většinou křesťanská jako ta americká (ČSÚ, 2021. Pew Research Center, 2022), což má vliv na presupoziice českých čtenářů. Právě proto budu k překladu přistupovat s využitím funkčního přístupu, teorie skoposu a se zaměřením na čtenáře a překládat tak, aby byly křesťanské prvky zachovány, ale nepůsobily potíže čtenářům, kteří nejsou s křesťanstvím dostatečně obeznámeni.

Čtvrtá kapitola obsahuje vlastní překlad druhé poloviny deváté kapitoly a celé desáté kapitoly románu *Redemption*. Jedná se o část, kdy hlavní hrdinka přichází po delší době do církve, potkává své přátele a přijímá od nich povzbuzení. Tuto část jsem vybrala proto, že je v ní koncentrováno velké množství křesťanských prvků, díky nimž je překladatelsky zajímavá.

Pátá kapitola je překladatelským komentářem, který se podrobně zaměřuje na křesťanské prvky v textu, a to proto, že právě ony jsou v románu *Redemption* pro překladatele největším úskalím kvůli rozdílným presupoziicím výchozích a cílových čtenářů. Komentář rozčleňuje křesťanské prvky do tematických okruhů, v rámci těchto okruhů se jimi zevrubně zabývá, navrhuje různá možná překladatelská řešení a zvažuje jejich srozumitelnost pro české čtenáře.

Poslední částí práce je závěr, který přináší celkové shrnutí a uzavření práce.

1 Problematika převodu kulturně specifických prvků

Každý text vzniká v určité kultuře a odráží určitou kulturu, ať už kulturu samotného autora nebo kulturu, do které autor čtenáře přenáší. Peter Newmark (1988, s. 94) definuje kulturu jako „způsob života a jeho projevy příznačné pro určitou komunitu, jejímž vyjadřovacím prostředkem je konkrétní jazyk“.¹ Kvůli existenci různých jazyků je potřeba práce překladatele, avšak právě příznačnost života jednotlivých komunit jeho práci ztěžuje. Jednotlivé kultury jsou jedinečné a originální, a ne vždy se překrývají. Každá kultura má svá specifika, zvláštní pojmy a skutečnosti, které jiné kultury neznají a nemají pro ně ve svém jazyce žádné pojmenování. Překladatel by měl při překládání kulturu respektovat a snažit se ji zachovat, a proto je nutné správně pracovat s jejími kulturně specifickými prvky.

Právě kulturně specifické prvky přispívají k barvitosti a plasticitě textu a mohou jej velmi ozvláštnit, ale jsou to také právě ony, které často představují ten nejtvrdší „překladatelský oříšek“. Vždyť právě kvůli jazykovým a kulturním prvkům VJ a VT, které CJ a CT nedovede relevantně vyjádřit, jelikož k tomu nemá dostatečné prostředky, se z překladu stává Levého rozhodovací proces (Levý, 2012). Nestací jen na začátku určit celkovou překladatelskou strategii, která udává směr, jímž se překlad bude ubírat, ale je potřeba, aby se překladatel po celou dobu překládání neustále zastavoval a dělal lokální rozhodnutí, která se týkají konkrétních míst v textu, obvykle právě jazykových či kulturních výrazů a spojení, které CJ neumí vyjádřit. Překladatel musí správně posoudit, jak s ohledem na celkovou strategii danou část přeložit nejlépe a který překladatelský postup (metodu) při tom použít.

1.1 Překladatelské postupy

Tematikou překladatelských postupů se zabývali kanadští autoři Jean-Paul Vinay a Jean Darbelnet, kteří pracovali se sedmerem základních postupů pro situace, kdy CJ nedisponuje dostatečným přímým ekvivalentem. Jejich postupy, seřazené od nejjednoduššího po nejsložitější, jsou:

- 1) Transkripce – přepis přizpůsobený úzu CJ
- 2) Kalk – doslovný překlad slova či slovního spojení
- 3) Substitute – nahrazení jednoho jazykového prostředku jiným
- 4) Transpozice – nezbytné gramatické změny způsobené systémovými rozdíly mezi jazyky
- 5) Modulace – změna hlediska
- 6) Ekvivalence – použití stylistických a strukturních prostředků, které se liší od originálu

---

¹ I define culture as the way of life and its manifestations that are peculiar to a community that uses a particular language as its means of expression. (Pokud není uvedeno jinak, jsou všechny překlady citací mé vlastní.)

7) *Adaptace* – nahrazení situace jinou situací, kvůli lepší srozumitelnosti pro čtenáře (Knittlová, 2000, s. 14)

Americký translátolog Gerard Vázquez-Ayora uvádí výčet osmi postupů – *transpozice*, *modulace*, *ekvivalence*, *adaptace*, *amplifikace*, *explicitace*, *vynechání* a *kompenzace*. Další americký autor, Joseph L. Malone, přináší výčet dokonce devíti postupů – *rovnost*, *substituce*, *divergence*, *konvergence*, *amplifikace*, *redukce*, *difúze*, *kondenzace* a *přestavba* (Knittlová, 2000, s. 14-15).

Autoři Sándor Hervey a Ian Higgins mluví přímo o přenosu kulturně-specifických prvků, tj. o kulturní *transpozici*. Tento pojem podle nich označuje „různé stupně či odstíny odklonu od doslovného překladu, ke kterému se překladatelé uchylují, když se snaží přenést obsah výchozího textu do kontextu cílové kultury“ (Knittlová, 2000, s. 22). Jednotlivé postupy znázorňují jako body na škále mezi dvěma extrémy, *exotismem* a kulturní *transplantací*. Těmto extrémům se ale běžná překladatelská praxe obvykle vyhýbá a k jejich použití dochází jen ve zvláštních případech.

- 1) *Exotismus* – přenesení kultury VT do CT, jednotlivé prvky jsou ponechány a ukazují na kulturní odlišnost VT
- 2) Kulturní *vypůjčka* – vypůjčení výrazu z VT za předpokladu, že kontext čtenáři dostatečně osvětlí význam vypůjčeného výrazu
- 3) *Kalk* – doslovný překlad slova či slovního spojení
- 4) *Komunikativní překlad* – použití ekvivalentního výrazu, který je uzuální pro CJ, např. v případě přísloví, idiomů či zaužívaných frází
- 5) Kulturní *transplantace* – některé formy kulturní transplantace mohou zahrnovat až jakési přepsání textu tak, aby odpovídal cílové kultuře a prostředí (Hervey, Higgins, 1992, s. 28-34)

Peter Newmark kulturně specifické prvky rozděluje do pěti kategorií. První kategorií je *ekologie*, která zahrnuje vše, co se týká přírody, jako například názvy zvířat, rostlin, přírodních útvarů nebo větrů. Do druhé kategorie, kterou nazývá *materiální kultura* nebo *artefakty*, spadají názvy jídel, oblečení, dopravních prostředků či typů bydlení. Třetí kategorie zahrnuje *sociální kultura* a volný čas. Další kategorie se týká *gest* a *obyčejů*. A konečně poslední kategorie, která zahrnuje *organizace*, *zvyklosti*, *aktivity*, *postupy* a *představy* a do níž spadají do ní pojmy *politické* a *administrativní*, *umělecké* a *náboženské* (Newmark, 1988, s. 95).

Pro jejich překlad autor nastiňuje dva opačné konce škály – jedním z nich je *transference*, která umožňuje zachovat atmosféru dané kultury, nicméně neusnadňuje čtenáři porozumění. Na protějším konci pomyslné stupnice stojí *složková analýza*, která popisuje jednotlivé vlastnosti prvku a nabízí čtenáři vysvětlení, avšak nepřenáší kulturní dojem VT a není jazykově ekonomická (Newmark, 1988, s. 96).

Podle Newmarka (1988, s. 103) je třeba brát v úvahu *kontextové faktory*, jimiž jsou *účel textu*, *motivace* a *kulturní*, *technická* a *jazyková úroveň čtenářů*, *důležitost daného prvku ve VT*, *existence případných překladových ekvivalentů*, *aktuálnost daného prvku* a *jeho budoucnost*. Konkrétní překladatelské postupy, které autor nabízí, jsou *transference*, *kulturní ekvivalent*, *neutralizace*, *doslovný překlad*, *označení (label)*, *naturalizace*, *složková analýza*, *výpustka*, *kuplet*, *standardní uznávaný překlad*, *parafráze*, *glosa* či *klasifikátor*.

1.2 Náboženské a křesťanské prvky

Součástí kulturně specifických prvků jsou i náboženské prvky. Newmark je řadí do kategorie společně s uměleckými, politickými a administrativními pojmy (1988, s. 95). Náboženské prvky se váží k určitému náboženství a jedná se například o názvy posvátných míst, obřadů a rituálů, zvláštních osob, svátků, tradic či pojmů z teologie.

Hlavní body víry a nejdůležitější charakteristiky jednotlivých náboženství se obvykle nemění. Obzvláště u náboženství s větším počtem vyznavačů, která jsou rozšířená po více zemích, mnohdy po celém světě, však dochází ke štěpení. Může se jednat o nedůležité místní odlišnosti a rozdíly, ale také o rozdělení do několika samostatných proudů, které ve výsledku mohou stát jeden proti druhému, jako například sunnitští a šíitští muslimové. Křesťanství jako největší a nejrozšířenější světové náboženství, které má přes dvě miliardy vyznavačů a přes dva tisíce let dlouhou historii, (<https://www.worlddata.info/religions/christianity.php>) ani nemůže být zachováno všude ve stejné podobě a beze změn. Proto se v průběhu svých dějin dělilo a stále dělí do jednotlivých proudů a denominací, které se ještě dále různí podle zemí a oblastí. Například baptistická církev v USA se bude lehce lišit od baptistické církve v Brazílii nebo v České republice, přestože se jedná o stejnou denominaci. Kvůli tomu je při překladu náboženských prvků potřeba dbát nejen na dané náboženství, ale také na oblast, případně stát, o kterou se jedná. Tamější vyznavači mohou kvůli společnosti, kulturnímu prostředí a dalším vlivům praktikovat určitou formu onoho náboženství, která má svá specifika a může se od hlavního proudu více či méně lišit.

2 Představení autorky a románu

2.1 Základní informace o autorce a její tvorbě

Karen Kingsbury (*1963) je současná americká spisovatelka, která píše křesťanskou beletrii. Sama napsala nebo se podílela na napsání téměř sta románů a jejich knih se prodalo více než 25 milionů výtisků. Její díla jsou přeložena do několika světových jazyků, román *Čas tančit (A Time to Dance)*² byl vydán dokonce i v češtině. Kingsbury za své knihy sbírá mnohá ocenění, její knihy se pravidelně objevují na seznamu bestsellerů podle New York Times. Některé její romány se dočkaly filmového zpracování, podle série o rodině Baxterových byl natočen seriál.

Karen Kingsbury se narodila ve Fairfaxu ve Virginii jako nejstarší z pěti dětí. Jak sama říká, její láska ke knihám vznikla kvůli tomu, že se jejich rodina často stěhovala a ona v knihách našla přátele, které už nemusela opouštět (Karen Kingsbury: My Story). Na střední i vysoké škole studovala žurnalistiku a poté začala působit jako reportérka a sportovní reportérka pro *Los Angeles Times* a *Los Angeles Daily News*. Na základě článku o případu vraždy v Los Angeles, který psala, vznikla její první kniha, *Missy's Murder*. Další tři její romány se zabývaly kriminální tematikou, nicméně poté si uvědomila, že jí temné téma zločinu emocionálně vyčerpává, a uchýlila k tematice křesťanské, které říká „literatura, která mění život“ (Life-Changing Fiction) a má tak nazvanou i svou ochrannou známku (Karen Kingsbury, <https://www.karenkingsbury.com>). Ve svých románech se zabývá tématy, která se týkají každodenního života obyčejných lidí, a proto se s nimi čtenář může velmi snadno ztotožnit. Kingsbury píše o rodině, vztazích, manželství, narození a smrti, o problémech dnešní doby, jako jsou například psychické či fyzické nemoci, závislosti, nevěra, zneužívání, rozvody či hledání smyslu života. V knihách často vystupují hrdinové, kteří se s těmito problémy potýkají a nacházejí sílu a útěchu v podobě Boha a křesťanské víry. Tato povzbuzení si pak z knihy může odnést i čtenář. Sama autorka se v mládí stala křesťankou a od té doby se snaží svou víru předávat dál, a to i prostřednictvím knih.

Spolu s Karen Kingsbury se na sérii *Redemption* podílel Garry Smalley, rodinný poradce, zakladatel poradenského centra a autor více než čtyřiceti knih zaměřených převážně na rodinné vztahy z křesťanské perspektivy.

2.2 Série *Redemption*

Největší část autorčiny tvorby se věnuje rodině Baxterových. Původně se jednalo o příběhy rodičů a jejich pěti dětí s rodinami, postupně k nim pro velký úspěch a oblíbenost u čtenářů autorka přidává další a další díly a děj se přesouvá do dalších generací. Pětidílná série *Redemption*, která sestává z dílů *Redemption*, *Remember*, *Return*, *Rejoice* a *Reunion*, je sérií úvodní, dále na ni pak navazují série *Firstborn*,

---

² Vydalo nakladatelství Advent Orion v roce 2016.

Sunrise, Above the line, Bailey Flanigan a Baxter Family Children a řada samostatných románů, celkem zatím 35 titulů.

Série *Redemption* seznamuje čtenáře s rodinou Baxterových – rodiči Johnem a Elizabeth a jejich pěti dospělými dětmi, z nichž každé už má či právě zakládá vlastní rodinu. Každý z dílů se pak soustředí na jedno z dětí a zabývá se problémem či situací, které je v životě vystaveno. Zároveň však na vedlejší úrovni rozvíjí i jednotlivé příběhy ostatních sourozenců a členů rodiny, čímž vytváří síť vztahů, událostí a příběhů, která se týká právě rodiny Baxterovy a jejich přátel a která je pro čtenáře tak zajímavá.

Baxterovi jsou křesťané, chodí do církve a aktivně věří v Boha, k němuž se obracejí ve všech typech životních situací, ať už se jedná o smutky, radosti, potíže či hledání odpovědi. Přestože rodiče svou víru dětem předali, ne všichni sourozenci ji přijali za svou a mnozí z nich musí ujít dlouhou životní cestu, aby Boha poznali osobně.

Stejnomený první díl série *Redemption* se věnuje hlavně druhé nejstarší dceři Kari, která po několika letech manželství odhalí manželovu nevěru a snaží se s problémem vypořádat. Navzdory radám ostatních se snaží zaujmout křesťanský postoj a o své manželství bojovat, což je však pro ni obtížné, obzvláště poté, co se jí v životě znovu objeví starý přítel a první láska. Román zároveň vykresluje události i z pohledu Kariiných znepokojených rodičů, nechápajících sourozenců, nevěrného manžela Tima, jeho milenky a Kariina kamaráda z dětství, což příběhu přidává na komplexnosti, plasticitě a zajímavosti. Ke konci knihy se zdá, že vše dobře dopadne, protože Tim opustí svou milenkou, vrátí se domů k manželce a společně se snaží obnovit své manželství a připravit se na neplánovaný příchod prvního dítěte, o kterém se nečekaně dozvedí. Nicméně příběh dramaticky eskaluje, když se bývalý přítel Timovy milenky Angely, žárlivý mladík s myslí zatemněnou léky, rozhodne získat ženu svého srdce zpět a Tima zastřelí. Kari se tak stává vdovou, čeká dítě a netuší, co s ní bude dál. Kniha končí nadějným příslibem přátelství od Kariina kamaráda z dětství a napjatým očekáváním dalšího dílu.

Knihy Karen Kingsbury jsou psány velmi čtivě a čtenářsky přívětivě. Autorka používá běžný jednoduchý jazyk a nezachází do zbytečně složitých slov či větných konstrukcí. Vypráví vždy v *er-formě* s tím, že každá kapitola nebo část kapitoly se soustředí na jednu z postav a popisuje její vnímání a prožívání. Velice často využívá přímou řeč a dialogy mezi postavami, často také monology jednotlivých postav, které promlouvají samy k sobě. Objevuje se také forma rozhovoru postav s Bohem, kdy se postavy modlí nebo Bohu vylévají své srdce, někdy jako monolog, někdy s Boží odpovědí, která většinou přichází ve formě myšlenky či verše z Bible, na který si postava vzpomene. Autorka také využívá citace z Bible či z křesťanské písně, používá jednoduchou dětskou mluvu při promluvách mladších dětí a hovorový jazyk při promluvách teenagerů. Velice často popisuje mimiku a gesta postav, kterými dokresluje probíhající dialog. Součástí autorčina stylu a jazyka jsou také křesťanské výrazy či skutečnosti.

Hlavní postavy příběhu jsou křesťané v různých fázích víry, někteří pevně přesvědčení, jiní pochybující, další svou víru opustili a rozmýšlí se, zda se k ní vrátit. Část příběhu se odehrává přímo v církvi, která je některým členům rodiny Baxterových domovem a velkou oporou. Kari i její rodiče neustále mluví přímo k Bohu, sdělují mu

své pocity, prosí ho o pomoc, děkují mu a připomínají si jeho slova z Bible. Autorka často přímo cituje biblické verše, které si postavy buď čtou, přemýšlejí nad nimi nebo se jim vynořují v paměti jako forma Boží odpovědi, povzbuzení nebo napomenutí.

Křesťanské prvky, které román obsahuje, jsou tedy pojmy spojené s církví, které se objevují například, když se postavy účastní bohoslužby - označení spojená s průběhem bohoslužby a jejími jednotlivými součástmi, názvy církevních budov a jejich částí, označení pracovníků a členů církve, církevní tradice atd. Dále je tu velké množství křesťanských pojmů a frází, které se pojí s životem křesťana, jeho vztahem k Bohu a Božím působením v jeho životě, jako jsou slova modlitby a promlouvání k Bohu, pojmy křesťanské teologie, Bible, názvy jejích knih a jednotlivé verše a další součásti křesťanství. Tyto pojmy se nejčastěji objevují, když postavy přemýšlejí nad svým životem, promlouvají samy k sobě nebo k Bohu, hledají odpovědi na otázky, sdílejí spolu své prožitky nebo se navzájem povzbuzují či napomínají.

3 Analýza VT a stanovení překladatelské strategie

3.1 Funkce textu na základě teorie skoposu

Teorie skoposu neboli tzv. funkční přístup k překladu je teorie překladu německého lingvisty a překladatele Hanse J. Vermeera. Slovo *skopos* pochází z řečtiny a znamená „účel“. Lze rozlišit tři možné typy účelů. Prvním z nich je obecný účel překladatele během procesu překládání, jímž může být například finanční zisk. Druhým je komunikační účel cílového textu v cílové situaci, jako například pobavení čtenáře. Třetím je účel konkrétní překladatelské strategie nebo postupu, například doslovný překlad, kterým chce překladatel zdůraznit strukturální rysy VJ (Nord, 2018b, s. 27).

Podle této teorie je „hlavním principem, který určuje každý překladatelský proces, účel (skopos) celkové překladatelské akce“ (Nord, 2018b, s. 26).³ Cílem je zachovat účel původního textu, a to i za cenu lexikálních, gramatických či stylistických změn, které je někdy potřeba udělat, aby byl pro čtenáře VT zprostředkován stejný účinek, stejné informace i stejná funkce.

Na rozdíl od teorie ekvivalence se tato teorie snaží propojit teorii s praxí a namísto doslovného překladu klade důraz především na převod funkce a účelu textu. Zaměřuje se také na potřeby příjemce textu, a to jak z hlediska jazykového porozumění, tak i z hlediska očekávaných reakcí a následného použití textu.

Kvůli povaze a podstatě románu *Redemption* se při překládání jeho části budu řídit právě teorií skoposu. Mým hlavním cílem bude zachovat původní expresivní funkci a účel textu a vhodně je převést tak, aby měl CT na české čtenáře stejný účinek, jako VT na čtenáře americké a aby se cílovým čtenářům dostalo stejné možnosti načerpat z textu inspiraci, povzbuzení a duchovní podněty. Budu se snažit zohlednit potřeby čtenářů CT, což bude hrát roli i v překládání křesťanských prvků, protože vzhledem k zachování účelu textu a porozumění čtenářů nebude vždy možno použít pouze doslovný překlad, ale bude třeba provádět určité změny.

3.2 Analýza VT podle Nordové

Německá překladatelka a translatožka Christiane Nordová aplikuje teorii skoposu do praxe, a to v podobě tzv. pragmaticko-funkční analýzy textu, kdy po stanovení funkce CT „provádí překladatel zevrubnou textovou analýzu výchozího textu, neboť je ve své práci vázán zodpovědností vůči oběma těmto veličinám: vůči funkci cílového textu v konkrétní komunikační situaci i vůči intenci výchozího textu“ (Fišer, 2009, s. 147). Analýza Nordové sestává z vnětextových a vnitrotextových faktorů neboli z textových a kontextových parametrů.

Textovou analýzu Christiane Nordové nyní využiji k zanalyzování VT a následně také ke stanovení překladatelské strategie. Tento formát analýzy přeložený do češtiny jsem převzala z publikace *Komunikace, tlumočení, překlad aneb Proč spadla babylonská*

---

³ [T]he prime principle determining any translation process is the purpose of the overall translational action.

věž od Daniely Mügllové, kde autorka analýzu přehledně shrnuje (Mügllová, 2013, s. 228). Analýza se skládá z několika oblastí. První z nich jsou obecné informace o textu určeném k překladu. Součástí této oblasti je překladatelské zadání, adresát textu, funkce originálu a podmínky technického charakteru, jako například rozsah či formát textu. Další oblastí jsou extratextové faktory, mezi které patří základní informace o VT, čtenář originálu, presupozice, záměr autora VT a primární funkce VT. Třetí oblast zahrnuje intratextové faktory jako je téma textu, klíčová slova, struktura textu, grafické prvky, jazykové prostředky a lexikum, syntax a další kulturní specifika. Poslední oblast se zabývá anticipací možných překladatelských problémů, mezi které patří problémy obsahové, jazykové, kulturologické a technické (Mügllová, 2013, s. 228-229).

První oblastí analýzy jsou obecné informace o textu určeném k překladu. Co se týče překladatelského zadání, ukládám si jej v tomto případě já sama. Cílem je přeložit část románu *Redemption* tak, jako by byl opravdu určen k vydání pro české čtenáře. Prvním důvodem, proč jsem zvolila tento román je, že Karen Kingsbury je dle mého názoru autorka, která má čtenářům co říct, a to jak čtenářům americkým, tak i dalším. Její knihy jsou překládány do několika jazyků, nicméně do češtiny byla zatím přeložena pouze jedna. Druhým důvodem je aktuální situace českého knižního trhu, který sice nabízí velké množství křesťanských knih, jež lze zařadit do literatury faktu (inspirativní knihy o tom, jak číst Bibli, jak zlepšit své vztahy, jak pracovat na svém charakteru atd.), avšak v oblasti křesťanské beletrie tomu tak není. Většina krásné literatury s křesťanskou tematikou či pozadím je určena pro děti a na dospělé čtenáře toho moc nezbyvá. Proto bych si přála, aby byly romány Karen Kingsbury dostupné i českým čtenářům, kteří by v nich mohli najít nejen dobrý literární zážitek, ale i duchovní povzbuzení a inspiraci.

Jedná se pouze o překlad části textu, konkrétně o druhou polovinu deváté kapitoly a celou desátou kapitolu. Tuto část jsem si pro svou práci vybrala proto, že je v ní nahromaděno největší množství křesťanských prvků, na které se chci zaměřovat.

Za adresáty textu považuji české čtenáře od 16 let, pravděpodobně pouze ženy. Jejich vzdělání by nemělo hrát roli, jedná se o odpočinkovou četbu pro každého. Předpokládám, že znalost tématu, tudíž křesťanství, bude na různých úrovních. Po knize možná sáhnou čtenářky, které jsou věřícími křesťankami a budou si chtít přečíst beletrii s duchovní tematikou. Zároveň však očekávám, že knihu začnou číst i čtenářky, které si ji vybraly náhodně, neví, co mají očekávat a jejich obeznámenost s křesťanstvím je minimální. Mým cílem je přeložit text tak, aby mu mohl rozumět kdokoli, bez ohledu na znalost náboženství či jeho aktivní praktikování. Tím bude zachována funkce originálního textu.

Karen Kingsbury nabízí svým čtenářům příjemný literární zážitek, ale vnímá, že jejím hlavním posláním je skrze knihy ovlivňovat a proměňovat životy lidí, ať už křesťanů či nekřesťanů, což se jí daří. Čtenáři jí často píší, jak je její knihy dojaly, povzbudily či přivedly na správnou cestu, jak k nim skrze ně promluvil Bůh a jak přinesly do jejich životů změnu. Právě zde přichází na scénu teorie skoposu, protože mým hlavním cílem je zachovat původní funkci textu a dopřát českým čtenářům stejnou možnost povzbuzení a inspirace, jakou mají čtenáři původní, nicméně právě u čtenářů, resp. u jejich presupozic, vnímám rozdíl mezi výchozí společností a cílovou společností, a tudíž i potenciální obtíže pro překlad. Kingsbury výběrem témat i jazykem, který užívá,

vymezuje skupinu svých čtenářů pouze minimálně. Píše své knihy takřka pro všechny, pro všechny Američany. Její knihy se odehrávají v USA a často obsahují americké zeměpisné i kulturní realie. A právě křesťanství je s kulturou USA silně spojeno. Tuto skutečnost skvěle vystihuje W. R. Mead ve svém článku v časopise *Revue Politika*:

V USA bylo náboženství vždy důležitou silou v oblasti politiky, identity a kultury. Náboženství formuje národní charakter, pomáhá americkým idejím na celém světě a ovlivňuje reakce Američanů na události za jejich hranicemi. Vysvětluje jak americké vidění sebe sama jako vyvoleného národa, tak jejich přesvědčení, že mají za povinnost šířit své hodnoty po celém světě. [...] V jistém smyslu je náboženství pro život v USA natolik důležité, že se promítá do všeho. (Mead, *Revue Politika*, 6-7/2007, Boží země?)

Podle průzkumu z roku 2008 se ke křesťanství hlásí 78,4 % dospělých obyvatel USA (U.S. Religious Landscape Survey, 2008). Křesťanství je v americké společnosti silně zakořeněno a i lidé, kteří nejsou praktikující křesťané nebo se za křesťany nepovažují vůbec, o něm mají určité povědomí. Právě s tím Kingsbury počítá a ví, že její zmínky o Bohu, církvi či křesťanství nebudou čtenářům činit problémy, protože je buď sami znají a zažívají, nebo s nimi jsou alespoň obeznámeni. Nicméně s českými čtenáři a obecně českou společností je tomu jinak. Stále se jedná o kulturně podobné prostředí, kde převládá křesťanské náboženství. Při překladu proto není třeba řešit střet kultur, jak by tomu bylo například v asijských zemích, kde je většinovým náboženstvím islám nebo buddhismus. I tak se však mezi americkou a českou společností vyskytují rozdíly v náboženství.

Dlouhé období socialistického útlaku, kdy bylo veškeré náboženství silně potlačováno, zanechalo na české společnosti stopy. Česko bývá považováno za jednu z nejvíce ateistických zemí na světě. Podle sčítání lidu v roce 2011 se k víře hlásí pouze 20 % obyvatel, zatímco 34,5 % uvádí status bez vyznání a 44,7 % neuvádí nic (ČSÚ, 2011). Mnoho Čechů se o náboženství nezajímá, někteří křesťanství přímo odmítají.

Proto se budu snažit o co nejsrozumitelnější překlad, který by působil přirozeně pro čtenáře s určitou znalostí křesťanského prostředí a víry a který by zároveň podával křesťanské prvky dostatečně transparentně na to, aby čtenáři disponujícími pouze velmi obecnými znalostmi křesťanství nepůsobily při čtení problémy a mohly být pochopeny. Překlad by přitom neměl žádné prvky vynechávat, protože jsou důležitou součástí textu a tvoří jeho atmosféru a podstatu.

Další oblastí, kterou Nordová uvádí, jsou intratextové faktory. Hlavním tématem textu je nevěra v manželství, manželská krize a její řešení z pohledu křesťanů. Příběh se odehrává v současnosti v USA ve státě Indiana v městě Bloomington a skládá se z běžných událostí a situací, které může v každodenním životě zažít kdokoli. Text je strukturován do 31 kapitol, které jsou dále členěny do odstavců, místy jsou použity grafické prvky, které rozčleňují kapitoly na více částí. Jiné grafické prvky, jako například ilustrace, grafy či náčrty román neobsahuje.

Jazyková stránka odpovídá stránce dějové. Autorka používá běžný každodenní jazyk, v dialogích často neformální hovorové výrazy a obraty, které působí přirozeně, a hovorové výrazy pro přátelské oslovování dětí, partnerů či přátel, Občas promlouvají děti, a i těm vkládá autorka do úst přirozenou, mnohdy ještě neobratnou, dětskou řeč.

Místy se vyskytnou velmi základní pojmy z amerického fotbalu, malířství a univerzitního vzdělávání, což jsou oblasti, jimž se některé postavy věnují, ale vždy se jedná o základní běžně známé prvky. Jazyk je opravdu jednoduchý a transparentní, autorka obvykle nepoužívá žádné odborné termíny, neologismy či archaismy. Jedinou větší oblast specifické slovní zásoby představuje křesťanství a vše s ním spojené, ať už se jedná o určité křesťanské fráze či obraty nebo o pojmenování míst, osob či činností. Někdy se jedná o obecná slova, která jsou s křesťanstvím spojená (např. milost, odpuštění, oběť...), jindy jsou to přímo křesťanské výrazy, které popisují a pojmenovávají církevní uspořádání, budovy církve a jejich části, pracovníky církve, bohoslužbu a její součásti, výrazy spojené s modlitbou a komunikací s Bohem, čtením Bible a každodenním praktikováním víry. Autorka často cituje verše z Bible, které si postavy čtou, vzpomínají si na ně, mluví a přemýšlejí o nich, nebo jim přicházejí na mysl formou určitého vnuknutí.

Autorka příběh vypráví v er-formě, každá kapitola nebo její část se více zaměřuje na jednu z postav a popisuje její přemýšlení a vnímání a prožívání dané situace. Používá minulý čas a velké množství dialogů a vnitřních monologů postav, ale jinak není její syntax nijak příznaková.

Děj se odehrává v novodobé americké společnosti, a proto mezi další kulturní specifika patří americká jména, u žen často včetně rodného i sňatkem získaného příjmení, odkazy na části Bloomingtonu a na konkrétní místa, ať už se jedná o prvky skutečně existující, nebo vymyšlené, a odkazy na americké tradice, jídla, sporty, zvyklosti atd.

Poslední částí analýzy je oddíl anticipace překladatelských problémů. V tomto případě nehrozí ani tak problémy technické a obsahové, jako jazykové a kulturologické. Křesťanské prvky, které jsou pro knihu tak příznačné, bude potřeba převádět tak, aby byly zachovány a text o ně nebyl ochuzen, a zároveň aby čtenářům nebránily v porozumění textu. Některé prvky, které v českém prostředí nemají obdoby, bude zapotřebí vhodně vysvětlit či přeložit tak, aby bylo zřejmé, o co se jedná. Překlad by měl zachovat americkou kulturu, včetně její křesťanské součásti, ale zároveň být srozumitelný i českým čtenářům, kteří s křesťanstvím podrobně obeznámeni nejsou.

3.3 Stanovení překladatelské strategie

Účelem románu *Redemption* je zaujmout čtenáře poutavým příběhem ze života, nabídnout mu možnost ztotožnit se s postavami a situacemi, které řeší, formou jednání a uvažování postav představit možné křesťanské řešení problému a přinést čtenáři povzbuzení a duchovní inspiraci. V souladu s teorií skoposu bude právě tomuto účelu dána priorita a překlad bude usilovat o jeho zachování a vhodné převedení. Vzhledem k povaze textu, jeho expresivní funkci a zaměření na čtenáře bude překlad tihnout k dynamické ekvivalenci, protože půjde o zachování původního vztahu mezi textem a příjemci a o přirozené vyjadřování. Zároveň se bude jednat o překlad převážně komunikativní, jelikož jeho cílem je zachovat originální funkci a účinek na čtenáře. Podle Newmarka je komunikativní překlad „obecně jednodušší, jasnější, přizpůsobuje se patřičnému rejstříku jazyka, má tendenci k „undertranslation“, k používání obecnějších

výrazů v nesnadných pasážích“ (Knittlová, 2000, s. 9). Právě toho bude využito u prvků, které nemají dostatečný český ekvivalent a dají se vyjádřit pouze opisem. Tyto prvky budou proto za účelem zachování komunikativnosti překladu zobecněny.

4 Vlastní překlad části románu Redemption

KAPITOLA 9 (druhá část)

Na kázáních pastora Marka Atteberryho bylo něco, co Kari vždycky zvedlo náladu. Nezáleželo na tom, zda varoval shromáždění před záludností hříchu nebo jim připomínal, jak překvapivá je Boží milost. Všechno, co říkal, bylo okořeněné smíchem a nezapomenutelnými příběhy, které téměř každý týden dojímaly shromáždění až k slzám. Lidé, kteří ta poselství poslouchali, obyčejně seděli jako přikovaní a bylo jim jasné, že pastor Mark přináší přesně ta slova, která potřebují slyšet, bez ohledu na to, čím si prošli nebo co je čeká další týden.

Kari si byla jistá, že dnešek nebude výjimkou, a tiše si hubovala, že nepřišla dřív. Co na tom, že to možná nezvládne a bude plakat. Copak tu sborová rodina není právě od toho? Pastor Mark přece ji a Tima oddával. A rodinu Baxterovu znal od doby, kdy před dvaceti lety s manželkou Marylin přišli jako mladý energický pár a založili sbor. Provedl Kariiny rodiče problémy, které měli v polovině osmdesátých let, a pomohl jim, i když měla Kariina matka rakovinu. Sborová rodina ze sboru Clear Creek Community znala všechny Baxterovy děti už od miminka.

Kde jinde by si mohla přát být? Navíc, být tady bylo lepší než sedět doma a přesvědčovat se, že ji příliš bolí srdce na to, aby do sboru šla.

Kari kráčela vedle matky a snažila se vzpomenout si, kdy naposledy byl Tim ve sboru s ní. Před třemi měsíci minimálně, možná na začátku léta. Neměla tehdy pocit, že je něco špatně? Nepřemýšlela, jestli Tim poslouchá kázání nebo jestli vůbec ve sboru být chce?

„Odvedu Colea,“ usmála se Kari na matku a vzala chlapce za ruku. „Drž mi místo.“

Církev byla rozprostřena do několika budov. V největší z nich se nacházel velký sál a společenská místnost. Nedělní škola pro mladší děti měla svoji budovu, v další budově se setkávala mládež, a ještě v jiné dospělí. Když Kari s Colem vstoupili do budovy mladších dětí a zamířili k otevřeným dveřím Coleovy třídy, vykoukla z nich Noreen Winningová a zapištěla: „Kari Baxterová! Nevěřím svým očím! Jak už je to dlouho?“

Noreen a Kari bývaly ve škole ve stejném ročníku a vždycky chodily do stejné třídy v nedělní škole. Před několika týdny Elizabeth zmínila, že se Noreen s manželem a dcerou přestěhovali zpátky do Bloomingtonu. Kari ji obejmula a usmála se. „Nejmíň dva roky. A jsem Kari *Jacobsová*.“

„To je pravda. Vzala sis profesora, ne? Říkala mi to tvoje máma. Jmenuje se Tim, že?“

„Ano. Tim učí na univerzitě.“

„A já zas učím nedělní školu tohoto chlapíka. Dneska tu zaskakuju.“ Noreen se sklonila a pocuchala Coleovy kudrnaté blondáté vlásky. Pak se naklonila ke Kari a snížila hlas. „Ashleyin chlapeček, že? Je čím dál víc podobnější mámě.“

Kari chvíli zkoumala Coleovy jemné rysy a drobné lícní kosti a pak přikývla. Všechny sestry Baxterovy dostaly do vínku krásný vzhled, ale Ashley z nich byla

jednoznačně nejnádhernější. A její syn jako by jí z oka vypadl. Kari se kousla do rtu. „Kéž by Ashley přišla.“

Noreen potřásla hlavou, jako by se právě dozvěděla tragickou zprávu, které mohla zůstat ušetřena. „Slyšela jsem, že je jiná od chvíle, co...“

„Co se vrátila z Paříže... Já vím.“ Kari z nějakého důvodu Noreenin tón obtěžoval. *Nech ji být, Noreen. Je to moje sestra.*

Noreen se rozhlédla ze strany na stranu a pak se vyzývavě podívala na Kari. „Tak kdy mě seznámíš s tím svým Timem?“

A je to tu. Kari se zhluboka nadechla. Na chvíli sklopila oči, ale pak je znovu zvedla: „Nepřišel.“

Noreen lehce naklonila hlavu na stranu a zadívala se Kari do očí. „Je všechno v pořádku, že jo?“

„Ne tak docela,“ odpověděla Kari a v hlase jí zaznívalo vyčerpání. „Ne tak docela. Nějakou dobu teď bydlím u našich.“ Zkoumala špičku svojí boty, roztržitě si pohrávala se snubním prstýnkem a mrkala, aby jí nezačaly téct slzy. „Máme s Timem trochu problémy.“

Noreen se udržela a nezapala po dechu, ale i tak její šok prozrazovaly vytřeštěné oči. „Co se stalo?“

Vždycky vyzvídala až za hranice slušnosti a tohle nebyla výjimka.

Bože, dostaň mě odsud.

Dcero, moje milost ti stačí.

Kari překvapeně zamrkala. Od začátku této přetěžké zkoušky plné bolesti se zdálo, že jí Bůh slibuje vysvobození a pokoj. Ale tohle...milost ti stačí? *Co ode mě chceš, Pane?*

Mnoho.

Mnoho?

„Eh...“ Kari si odkašlala a snažila se zaměřit na Noreeninou otázku. „To je dlouhý příběh. On už...se o Boha nezajímá.“

Noreen vykulila oči ještě víc, pokud to vůbec bylo možné. „Ach, Kari. Jak se to stalo?“

Kari chtěla odejít a nechat čmuchalku Noreen, ať si na to přijde sama. Ale cosi v Božím tichém neodbytném hlasu ji zastavilo. *Mnoho, Pane? Chceš ode mě mnoho? Ted', když mi nezbylo nic, co bych ti mohla dát?*

Moje milost ti stačí.

V mysli jí vytanul obraz setkání domácí skupinky. V obývacím pokoji v kroužku seděly páry – zraněné páry, páry plné naděje. A Kari s Timem byli uprostřed kroužku a učili je, jak milovat.

To je ono, Pane? Z popela naší lásky vytvoříš něco krásného? Obnovíš rozpadající se trosky?

Moje milost ti stačí.

Srdce jí naplnila hluboká vděčnost a pokoj, jaké od Timova odchodu nepocítila.

Coleova třída se plnila a Noreen netrpělivě podupávala. „Jestli mi nemůžeš odpovědět, chápu to.“ Podupávání přestalo. „Jsem tady pro tebe, Kari. Zavolej mi, jasné? Jsem ve sborovém seznamu.“

Kari rychle potřásla hlavou, jako by si právě uvědomila, že neodpověděla na Noreeninou otázku. „Promiň. Je to dlouhý příběh.“

Noreen se k ní naposledy naklonila. „Takže...vy se...teda, chce rozvod?“

Kari se nuceně usmála. „On sám neví, co chce.“ Vzpomněla si na neodbytný Boží šepot, který před chvilkou slyšela. „Ale Bůh má naše manželství v rukou. Opravdu věřím, že všechno bude zase dobré.“

Zdálo se, že Noreen došly otázky, a tak jen pokrčila rameny. „Budu se za tebe modlit.“ Odmlčela se a najednou vypadala vážněji než předtím. „Nevím, v jaké jsi situaci, ale můžu ti říct jedno. Ať už se potýkáš s čímkoli, děláš správnou věc. Pamatuj, že Bůh dokáže vyřešit i ty nejhorší problémy. Vaše manželství může být lepší, než jsi kdy snila, lepší než bylo před tímhle.“ Stiskla Kari ruku. „Nevzdávej to, Kari. Prosím.“

Kari nevěděla, co říct. Celou dobu od Timova odchodu toužila slyšet přesně tato slova. *Děláš správnou věc. Bůh dokáže vyřešit i ty nejhorší problémy....nevzdávej to.* Zvláštní, že teď přijdou od téhle otravné ženské, od dávné kamarádky, která nemá ani ponětí o Kari, Timovi nebo jejich manželství.

Srdce jí zjihlo vděčností. „Děkuju.“

Podívala se na hodinky a pospíchala do velkého sálu. To poslední, co by si přála, bylo přijít po tolika týdnech pozdě.

Zahlédla otce, zamířila k němu a snažila se zahnat smutek, který se v ní vzdouval. Plánovala si, že v tento moment, obklopená sborovou rodinou, s očekáváním poselství pastora Marka a obzvláště po povzbuzení od Noreen, bude prožívat naději.

Jenže když si sedala vedle otce, dokázala myslet jen na jediném.

Na svého manžela, který se někde na druhém konci města probouzí v náručí jiné ženy.

KAPITOLA 10

Pět minut před začátkem bohoslužby vklouzl Ryan Taylor do zadní lavice velkého sálu a přemýšlel, jestli je dnešek dnem D. Nemohl popřít, že dnes přišel jen proto, aby viděl Kari. Od chvíle, kdy mluvil s Ashley, nepřemýšlel o ničem jiném.

Pátral očima po shromáždění a věděl, že by ji poznal i v moři lidí, klidně i zezadu. Chudinka Kari. Určitě je zničená. Možná příliš zničená na to, aby se objevila před lidmi ve sboru. Prolétl očima lavice. *Pane...kde je?*

Hlavou mu bleskl oblíbený biblický verš jeho otce: *Počátek moudrosti je bázeň před Bohem.*

Ryan zamrkal.

Bázeň před Bohem?

Jak je to dlouho, co si naposledy vzpomněl na tento verš? Se sevřeným žaludkem si nepřítomně mnul týl v místě, kde kvůli americkému fotbalu téměř přišel o život. Věděl přesně, jak je to dlouho. V listopadu to bude osm let. Osm let od chvíle, kdy bezvládně ležel připoutaný k nemocničnímu lůžku a bál se, že už se z toho nedostane. Bál se Boha jako ještě nikdy předtím.

Tehdy se sotva dokázal nadechnout bez toho, aby se modlil a úpěnlivě prosil Boha o milost a uzdravení. Ale jak šel čas a jizvy ze zranění bledly, život odsouval Ryanovy

nejlepší úmysly stranou, zabíral víc a víc času a nechával méně volna, které by mohl trávit s Bohem.

Bylo to vážně jednoduché. Naléhavá potřeba zmizela.

Sklopil oči do klína a cítil, jak se mu na ramenu usazuje usvědčení. Proč si to všechno tolik uvědomuje zrovna tady a teď? Vybral si Bůh tuto chvíli, aby ho upozornil na měsíce a roky postupného úpadku a lhostejnosti, která vyústila až...až v tak nepravidelné návštěvy sboru a občasnou komunikaci s Bohem, že za ně cítil vinu už od doby, co se rok po zranění vrátil k americkému fotbalu? Jistě, jednou za čas zašel na večerní bohoslužbu, ale jeho zanícení pro víru těžce pokulhávalo.

Ucítil v duši štípnutí, jako by mu sám Pán zabodával do svědomí jehly. Zašklebil se, protože si uvědomil pravdu. Dokonce i dnes je tady jen kvůli Kari. Vzpomínky a myšlenky na ni ho stravovaly od chvíle, kdy Ashley vyslovila její jméno.

Kari...jeho drahá Karinka. Znovu začal nepřítomně bloumat a jeho mysl ho po prašných stezkách na břehu jezera unášela do dob, kdy hnědooká kráska, jejíž smích zněl jako zvonkohra, byla jeho nejlepší kamarádkou a neustálou společnicí, roky a roky nazpět na místo, kde...

Počátek moudrosti je bázeň před Bohem.

Ryan se narovnal a setřásl ze sebe vzpomínky, které ho rozptylovaly. *Odpusť mi, Pane...dělám, co můžu.*

Zdálo se mu, že se na něj dívají veliké svaté oči, pronikají mu do mysli a do duše a vidí jeho myšlenky, motivy a záměry. Nitro jeho srdce.

Otevřel si letáček s programem bohoslužby a podíval se na horní část první stránky na název kázání. Četl ta slova a cítil, jak se mu z obličej vytrácí barva a jak se mu začínají třást prsty. Ať už to mělo znamenat cokoli, Bůh ho sem přivedl z nějakého důvodu a Ryan tak nějak pochyboval, že to má něco společného s Kari.

Kázání bylo nazváno „Bázeň před Bohem je začátek“.

Ryan zavřel oči a začal se modlit.

Sotva se Kari posadila, naklonil se k ní její otec a jemně jí položil ruku na koleno. „Zvládlas to.“

„Jen taktak,“ usmála se. Zmocnil se jí pocit vyčerpání. Bylo to těžší, než čekala, vysvětlit Noreen, proč je sama, a nahlas přiznat, že mají s Timem problémy. Sesunula se níž, opřela se o tátu a snažila se nasát něco z jeho síly a vyrovnanosti.

Začala hrát hudba, ale Kari se nedokázala přimět ke zpěvu. Namísto toho zírala na slova písně a nechala svou mysl jen tak bloumat. Kdy přesně ji Tim poprvé podvedl? Byl tak dobrý herec, že si vůbec ničeho nevšimla? Nebo měla už loni na jaře podezření, že to mezi nimi není jako dřív? Že je něco špatně?

Nechtěla jsem si to připustit...

Zamrkala a na text písně, který držela v rukou, ukápły dvě slzy. Hudba utichla a když Kari vzhledla, viděla, jak na schůdky k pódiu nastoupilo asi dvacet dětí. Vrtěly se, kroutily a hihňaly, dokud jejich pozornost nezískala starší žena.

Mezi dětmi byla pravděpodobně i Noreenina dcera, a jak si Kari skupinku

prohlížela, všimla si i dětí několika svých starých přátel. Přitiskla si ruku na břicho. *A co já, Pane? Jsem opravdu těhotná? Budu muset vychovávat dítě sama?*

Hudba spustila a děti začaly zpívat Kariinu oblíbenou píseň, kterou měla ráda od té doby, co ji zpívali na setkání mládeže, když jí bylo šestnáct. „Ježíš mě má rád, to vím...“

Na tom setkání byl i Ryan Taylor. Seděli vedle sebe. Kazatel popisoval, jaké možnosti by Kristus měl, kdyby byl s jedním z nich sám v místnosti. Kari zavřela oči, děti dál zpívaly a ona pořád slyšela kazatelův hlas.

„Mohl by na vás začít křičet a říct vám, jak moc jste to zpackali, přikázat vám, abyste to dali do pořádku, a pak vás potrestat,“ vysvětloval zaníceně kazatel a přecházel tam a zpátky po pódiu, zatímco mládežníci seděli jako přikovaní. „Nebo by potřásl hlavou a řekl vám, jak moc jste ho zklamali.“

Pak ztišil hlas, zůstal nehybně stát, přejížděl očima po místnosti a navazoval kontakt s co nejvíce posluchači. Poté ukázal na mladíka v první řadě a požádal ho, aby šel za ním na pódium. Mladík překvapeně a trochu nejistě vyskočil nahoru a postavil se naproti kazateli.

„Víte, co by ale Ježíš udělal místo toho?“ zeptal se kazatel mnohem jemněji než předtím. Pomalu, láskyplně vzal mladíka kolem ramen a přitáhl si ho do dlouhého objetí. Když se pak kazatel odtáhl, nechal jednu ruku na chlapcově rameni a vedl celou skupinu v písni, která se stala ústřední písní celého setkání.

„Ježíš mě má rád, to vím...“

Toho večera každý mládežník plakal a když se Kari podívala vedle sebe, viděla, že i Ryanovi tečou po tvářích slzy.

Účinek té scény doplněný jednoduchým poselstvím písně si Kari zapamatovala navždycky. Dokonce i teď, když se jí svět obrátil vzhůru nohama a srdce ji tížilo, ani na minutu nepochybovala o Kristově lásce. Tiše popotáhla, její matka se natáhla a podala jí kapesník. Kari k ní na vteřinu zvedla oči, aby jí poděkovala. Pastor Mark začal kázat. Kari věděla, že by měla poslouchat, ale nedokázala překonat myšlenky, které soupeřily o její pozornost. Co by dělala, kdyby to Tim s rozvodem skutečně myslel vážně? Mohl by to udělat bez jejího souhlasu? Dokázalo by miminko něco změnit? A i kdyby ano, mohla by vychovávat dítě s mužem, který podle všeho opustil nejen své manželství, ale i svou víru?

Co se mnou bude, Pane? Kam teď půjdu?

Znovu ji zaplavil silný pocit útěchy, jako by Pán vklouzl do lavice vedle ní a objal ji kolem ramen. Úplně jako obraz, který před tolika lety vykreslil kazatel na setkání mládeže.

Kázání končilo – něco o bázni před Bohem a že člověk nemá utíkat pryč – a než se dokázala přinutit soustředit, pastor Mark už se modlil. „Pane, vím, že dnes tu jsou s námi lidé, kteří zažívají bolest a trápení. Věřím, že jsi je sem dnes přivedl z nějakého důvodu.“ V pozadí hrál klavírista pomalou, neodbytnou melodii „Ježíš mě má rád“.

Pastor Mark se modlil přes hudbu. „Otče, pomoz nám tě jasněji slyšet. Pomoz nám mít zdravou bázeň z tvé moci, abychom ve tvé síle dělali všechno, k čemu nás povoláváš.“

Kari zavřela oči, sklonila hlavu a snažila se zaslechnout, co by jí Bůh mohl říkat. „Budeme teď mít otevřenou modlitební místnost.“ Odmlčel se a Kari připadalo,

jako by mluvil přímo k ní. „Je to jeden z momentů, kdy máte na výběr. Můžete Boha slyšet a ignorovat ho, anebo ho slyšet a udělat, co říká. Drazí, nejsme na to sami. Běžte a nechte někoho, ať se modlí s vámi.“

Vzadu v sále se Ryan cítil jako člověk, který právě dostal brýle. Kázání bylo silné a zdůrazňovalo pravdu, že Bůh není jen Spasitel, Přítel a Vládce pokoje, ale i Všemocný Pán. Je mocný a spravedlivý, je Bohem, před kterým má mít člověk bázeň, kterého má respektovat a ctít. Pastor Mark mluvil tak poutavě, že to Ryanovi vytěsnilo všechny myšlenky na Kari. Pokud na bohoslužbě byla, neviděl ji. A teď, se srdcem zlomeným pastorovým poselstvím, věděl, že to tak bylo správně.

Pořád neměl ani ponětí, proč si Bůh vybral právě toto ráno, aby po letech nevalné víry upoutal jeho pozornost. I tak ale s jistotou věděl, že je tady z nějakého důvodu, že to Bůh naplánoval. A když pastor vyzval lidi, aby si šli pro modlitbu, Ryan byl poprvé od chvíle, kdy dal svůj život Ježíši, na nohou a mířil uličkou dopředu dřív, než si to stačil rozmyslet.

Kari měla zavřené oči, ale i tak cítila, že jí po tvářích a na ruce stékají slzy. Kdyby se jen dokázala přenést přes svou hanbu a jít. Ale i z místa v přední části sálu, kde seděla, se jí ta cesta zdála hrozně dlouhá. Příliš dlouhá na to, aby ji prošla sama, s pláčem a osamělá, bez pomoci manžela, který už ji nemiluje. Který žije život cizoložníka.

Běž, dcero...kdekoli se shromáždí dva nebo tři, tam jsem já uprostřed nich.

Kari si poposedla, nahnula se dopředu a schovala si obličej do dlaní. *Nebudu vědět, co mám říct, Pane.*

Její otec podle všeho pochopil, že v jejím srdci působí Bůh. Jemně ji šťouchl loktem do žeber, postrčil ji a povzbudil, aby věnovala pozornost jedinému hlasu, na kterém záleží.

Klavírista stále hrál.

„Slabým rád svou sílu dá... Vím, Ježíš mě má rád, vím-“

Kari pevně zavřela oči a utřela si tváře, jak to jen nejlíp šlo. Pak vstala a zamířila do modlitební místnosti s velmi silným pocitem, že už není sama.

Spatřila ho hned, jak vstoupila: Ryan Taylor seděl v modlitebním kroužku a držel se za ruce s Millerovými, postaršími manželi, kteří byli součástí sboru, kam až Kari paměť sahala. V místnosti byli jen oni tři a Ryan zrovna něco tlumeným hlasem vysvětloval, když tu ji zahlédl.

„Kari...“ Jejich oči se setkaly, Ryan byl okamžitě na nohou, zamířil z kroužku k ní a pak se před ní zastavil s napřaženou rukou.

Cosi v Ryanových očích, jakási hloubka, kterou nedokázala popsat, jí prozradilo, že ví o Timovi. Připomněla si dýchat a pak zdvořile kývla jeho směrem. *A co mám dělat teď, Bože? Nemůžu mluvit o Timovi před-*

Moje milost ti stačí.

„No tohle...Kari. Moc ráda tě vidím, drahá.“ Paní Millerová vstala a dlouze Kari objala. Když se odtáhla, zadívala se jí do obličeje. „Zlato, vypadáš, že potřebuješ pár pořádných modliteb.“

Vedla Kari za ruku do kroužku a pokynula jí směrem k prázdné židli vedle Ryanova místa. Pan Miller se chápavě usmál. „Hádám, že vy dva jste spolu nebyli v modlitebním kroužku už od střední.“

Kari začalo bušit srdce a netušila, co má říct. Z blízkosti Ryana Taylora jí vyschlo v ústech a myšlenky se jí rozutekly. *Pomoz mi, Bože. Proč jsi mě sem přivedl, když je tu i-*

Pan Miller si odkašlal. „Ryan nás požádal, abychom se modlili za jeho nasměrování.“ Starý pán se na Ryana usmál. „Aby měl zdravou bázeň před Bohem a urovnal si priority.“

Urovnal priority? Kari přemýšlela, co mohlo poslat Ryana do modlitební místnosti s prosbou o modlitbu za urovnání priorit. Pohled pana Millera se přesunul z Ryana na ni a ona se přinutila soustředit. „Kari?“

Tohle nemohla být pravda. Přece nemůže žádat o modlitbu za své rozpadající se manželství a sedět přitom vedle Ryana Taylora. „Ehmm...“ Upřela pohled na místo vedle dveří. Nedokázala to říct, nedokázala nahlas vyslovit skutečnost, že ji manžel podvádí. Po tvářích si jí propalovaly cestičku další slzy a ona cítila, jak jí tepe ve spáncích.

Pane, pomoz mi...prosím.

Pomalou vydechla a našla v sobě nadpřirozenou sílu. Co na tom záleží, že se Ryan dozví o ní a Timovi? Odpověď na otázku, co k ní Ryan cítí, přece dostala už před lety.

Ryan Taylor ji nemiloval, nikdy ji nemiloval. Ne tak, jak o tom snila, když jí bylo šestnáct a on odcházel na vysokou.

Kromě toho, Ryan nepřicházel v úvahu. Její manžel byl Tim, muž, se kterým ji Bůh spojil až do konce života. Zvedla oči a podívala se nejprve na pana Millera a pak na jeho ženu. „Prosím...modlete se za moje manželství.“ Znovu sklopila pohled. „Moc svého manžela miluju a...no, on už nechce být ženatý.“

Paní Millerové se ze rtů vydralo tiché zalapání po dechu. Natáhla se ke Kari a vzala ji za ruce. „Dítě...je mi to moc líto.“

Kari cítila, že se na ni Ryan dívá, ale odmítla se s ním setkat pohledem. Tahle chvíle nebyla o ní a Ryanovi. Byla o tom slyšet Boží hlas a vědět, že tohle místo, tento modlitební kroužek, je přesně to, kde má být. Sedět obklopená sborovou rodinou a pozvedat cary svého rozedraného manželství k tomu jedinému, který má moc jej dát do pořádku.

A jestli je součástí modlitebního kroužku i Ryan Taylor, tak ať si je. Každá modlitba se bude hodit.

V místnosti na chvíli zavládlo ticho a pak pan Miller sklonil hlavu a natáhl ruce, jednu ke své ženě, jednu k Ryanovi. Paní Millerová pustila jednu Kariinu ruku a chytla se manžela.

Kroužek byl kompletní až na část mezi Kari a Ryanem. Kari koutkem oka viděla, že k ní Ryan natahuje ruku, a bez váhání ji přijala. Když ucítila teplo jeho silnější, větší dlaně ve své, kousek jejího srdce se začal rozpouštět.

Noreen, Ashley a Brooke ji zasypávaly otázkami, ale Ryan ne. I kdyby byli v místnosti sami, nechal by ji mluvit a pak by ji prostě vzal za ruku. Vždycky to tak dělal, dokonce i když byli ještě malí. Jako by nepotřeboval, aby mu doplnila chybějící kousky konverzace, protože už je dávno znal.

Tak blízcí si bývali.

Dlouho před tím, než se do něj zamilovala a představovala si, že i on miluje ji, byl Ryan její kamarád, možná nejlepší, jakého kdy měla. A teď, vedle něj a se svou dlaní v jeho, se rozpomněla proč.

Pan Miller se začal modlit a snažně prosil Boha, aby Ryanovi pomohl zachovat si jasnou hlavu a zaměření a aby si neustále uvědomoval, že bázeň před Bohem je počátek moudrosti. Modlil se za Kari, aby Bůh změnil Timovo srdce a připomenul mu, z jaké výšky spadl, a aby sám Pán rychle a zázračně obnovil jejich manželství.

Modlitba trvala několik minut. Když skončila, pustili navzájem své ruce a Kari se zdálo, že ji Ryan jemňoučce stiskl. Jako by tím vyjadřoval svoji podporu, souhlas s panem Millerem a touhu, aby její modlitby byly vyslyšeny.

Paní Millerová přelétla pohledem z Kari na Ryana a usmála se. „Jsem moc ráda, že jste si přišli pro modlitbu.“

Nemá ani poněti, jak divné to je. Kari se přinutila k úsměvu. „Děkuju.“

Paní Millerová ji ještě jednou obejmula a pak vzala manžela za ruku. Oba slíbili, že se budou dál modlit, a odešli. Dveře se za nimi zavřely a Kari s Ryanem zůstali sami.

Kari vzhlédla a zadívala se mu do očí. Neviděla žádný záblesk přitažlivosti, jenom laskavost, která jí přinášela útěchu. Byli dva staří přátelé, které jejich dospělé životy zavedly jiným směrem. Ale stále byli přáteli, kterým na sobě velmi záleželo. Jak si tak hleděli do očí, Kari otráveně zjistila, že jí znovu vyhrkly slzy.

Ryan k ní bez jediného slova přistoupil, něžně kolem ní ovinul paže a přitáhl si ji do objetí, které okamžitě vymazalo všechny uplynulé roky. Kariiným srdcem zmítala směsice pocitů. Uvědomila si, že je vděčná za jeho přátelství, a že jí zároveň láme srdce propast, kterou mezi nimi vytvořil čas. Tady v jeho přítomnosti najednou mnohem hlouběji pocítila jeho ztrátu a smutek, společně se vším ostatním, ji přiměl propuknout v pláč.

Ryan k ní sklonil hlavu a rukou ji konejšivě hladil po zádech. „Ššš...to je v pořádku, Karinko.“

Karinko...

Jeho slova působila jako balzám na duši a ona si s bolestí uvědomila, jak dlouho už neslyšela své jméno z jeho rtů. Jeho přítomnost jí připadala jako dar.

Zůstala stát s rukama podél těla, chráněná teplem jeho paží, dokud se od ní neodtáhl. Zadíval se jí do očí, dlouze zkoumal nejtajnější zákoutí její duše a četl v jejím srdci tak snadno, jak to uměl od malička. „Chceš si o tom promluvit?“

Žádné otázky, žádné domněnky, žádné vyzvídání. Jen totéž, co by jí nabídl, kdyby byli znovu teenageři.

Z nejtmašího koutu srdce jí vyklouzl roztřesený vzdech a ona konečně svolila, že ty dveře otevře. Bylo to svým způsobem zvláštní, protože se několik let neviděli. Vůbec neznala muže, kterým se Ryan stal. Stejně ale nějak věděla, že mu pořád může věřit, svému příteli, kterého v dětství tolik obdivovala. S hroutícím se životem všude kolem

byla nesmírně vděčná za jeho zájem.

„Chce rozvod.“ Bolest z toho přiznání byla tak obrovská, že se mu nedokázala dál dívat do očí. Pohled jí sklouzl na dlážděnou podlahu. Ryan se natáhl a vzal ji za ruku.

Pokud měl nějaké otázky, nezeptal se, ale ona najednou chtěla, aby to věděl. Upírala oči na dlažbu a zašeptala: „Podvádí mě už... už nějakou dobu. Bydlím teď pár týdnů u našich, abych si mohla všechno promyslet.“

Ryan ji prstem jemně chytil za bradu a pozvedl ji, takže se setkali pohledem. Každé slovo, každý tón jeho hlasu byl laskavý a rozvážný. „Pořád ho miluješ, že?“

S tou větou se mezi nimi něco změnilo a vzdálené zvuky hudby a hlasů zcela utichly. Stáli tam s očima upřenýma na sebe, zatímco Kari zvažovala jeho otázku. Co si to nalhává? Ryan pro ni nikdy nebude jen kamarád. *Tenhle muž mi tak chybí, Bože. Co tady dělám?*

Cítila se, jako by jí srdce vyletělo z hrudníku, stejně jako se cítila loni na jaře na horské dráze na pouti. Nebo když poprvé políbila Ry-

Se zavřenýma očima ustoupila o krok dozadu a snažila se uklidnit. *Já ho skutečně miluju... myslím Tima... nebo ne, Pane? Dej mi sílu být Ryanova kamarádka bez všech těch ostatních pocitů.*

Ryan čekal, a tak Kari otevřela oči. „Ano... miluju ho.“ Ta slova chutnala hořce. „Bůh chce, abych ho milovala, dokud... dokud se nezmění.“

Za pár minut pojedou domů a zítra ráno si udělá těhotenský test. Pravděpodobně už několik měsíců čeká dítě, které bude vychovávat bez otce. Přemýšlela, co asi dělá Tim... Tim se svou přítelkyní.

Kari najednou přemohla potřeba být od Ryana pryč. Byl to její přítel, to ano. Byl ale také její první láskou a její srdce na to očividně nezapomnělo. Ustoupila ještě o krok a smutně se pousmála. „Ryane, já už musím jít.“

Ryan ji naposledy vzal za ruku. Neviděla v jeho očích žádné postranní úmysly. „Poslyš, Kari, pokud budeš potřebovat přítele... jsem tady.“

Pokud byl Ryan magnet, pak byla Kari z oceli. Atmosféra mezi nimi byla najednou napjatější než předtím a Kari věděla, že není správné, aby se dál zdržovala v tiché tmavé modlitební místnosti v přítomnosti Ryana Taylora.

Bůh použil porozumění starého přítele, aby utěšil její srdce.

Teď byl čas jít.

Přikývla a naposledy se Ryanovi zahleděla do očí. Pak se otočila a zadním vchodem zmizela do auta rodičů dřív, než stihl zahlédnout, že má opět slzy v očích. Nebo to, jak v ní jeho přítomnost rozvířila vzpomínky na chlapce, o kterém kdysi snila jako o svém princovi na bílém koni. Na chlapce, o němž si bývala jistá, že se za něj vdá.

Vzpomínky, které dlouho považovala za mrtvé.

Až doted’.

5 Překladatelský komentář

Následující část je překladatelským komentářem, který se zaměřuje pouze na křesťanské prvky v textu, a to proto, že tyto prvky jsou dle mého názoru nejcharakterističtější rysem textu a zároveň nejobtížnější oblastí, se kterou se překladatel románu *Redemption* musí potýkat.

Pro překlad jsem zvolila druhou polovinu deváté kapitoly a desátou kapitolu, protože obsahují velké množství křesťanských prvků, které lze komentovat. Komentář se snaží vybrat z textu všechna místa, která nějak souvisejí s Bohem a křesťanstvím a podrobně je všechna okomentovat. Rozděluje je do čtyř tematických skupin: vlastní jména a oslovení, křesťanské výrazy a kolokace, výrazy spojené s církví a výrazy spojené s Biblií. V rámci těchto skupin jsou výrazy rozebírány a jsou komentovány jejich možné překladové varianty včetně zvoleného překladového řešení. V rámci komentáře je formou příkladu vždy uvedeno příslušné místo z VT a CT. Tučné písmo, které je použito v některých příkladech, není součástí VT, ale jedná se o mé vlastní zvýraznění.

Překladatelská strategie již byla představena v kapitole 3.3. V překladatelském komentáři vycházím z autorů již zmíněných v kapitole 1.1, jimiž jsou Vinay a Darbelnet, Vázquez-Ayora, Malone a Hervey a Higgins. Nejčastěji pracují s postupy Vinayho a Darbelneta, což jsou kalk, substituce, transpozice, modulace a ekvivalence. Na jejich škále některé potřebné postupy chybí, proto využívám i metody dalších autorů, jako například Vázquez-Ayorovu explicitaci, což je explicitní vyjádření toho, co bylo původně implicitní.

5.1 Vlastní jména a oslovení

5.1.1 Název knihy a celé série

Velmi důležitou součástí překladu je překlad názvu knihy, protože právě ten má upoutat čtenářovu pozornost a sloužit jako jakýsi rámeček, který určitým způsobem vystihuje či popisuje obsah celé knihy.

Román *Redemption* je první částí pentalogie, která se po něm i jmenuje (*Redemption series*). Při pojmenování jednotlivých dílů využívá autorka aliteraci a všech pět románů označuje podstatným jménem či slovesem začínajícím na písmeno R: *Redemption*, *Remember*, *Return*, *Rejoice* a *Reunion*.

Podle Haisova a Hodkova slovníku je slovo *redemption* možno překládat jako „vykoupení, spása, splacení, usmíření, záchrana“ (Hais, 1992b, „redemption“). Tento výraz je nejčastěji používán v náboženském kontextu. Při přímém převodu významu by román s českým názvem „Spasení“ mohl odradit některé nenábožensky zaměřené čtenáře. Výraz „záchrana“ není křesťansky zaměřený a částečně vystihuje podstatu knihy, nicméně je příliš obecný. Rozhodla jsem se použít výraz „vykoupení“, který je dosti specifický, má podtext velmi silné zkušenosti či zážitku, což je pro čtenáře přitažlivé, a konečně, tento výraz lze použít jak v náboženském kontextu, tak i mimo něj, a to například ve smyslu vykoupení z otroctví.

Ačkoliv všechny názvy románů pojmenovává Kingsbury jednoslovně, rozhodla

jsem se to v češtině změnit a přidat výraz „síla“, který podtrhuje význam slova „vykoupení“ a je aplikovatelný na všech pět názvů, čímž je vyjádřeno, že všech pět románů patří do jedné série, což angličtina dává najevo pomocí aliterace, která v češtině tak častá není. Zároveň také dobře vystihuje podstatu jednotlivých románů, protože jejich děj skutečně mluví o tom, jakou sílu mají v životě člověka vykoupení, vzpomínky či rodina a jak tyto skutečnosti můžou lidem změnit život.

Příklad (1) ukazuje zvažované překladové varianty, příklad (2) pak finální překlad všech pěti názvů.

(1)

Redemption – Výkupné/Vykoupení – Začít znova

Remember – Vzpomínky – Zpátky v čase

Return – Vrácení – Zase doma

Rejoice – Velká radost– Zajásej

Reunion – Všichni spolu – Zase spolu

(2)

Redemption – Síla vykoupení

Remember – Síla vzpomínek

Return – Síla návratu

Rejoice – Síla radosti

Reunion – Síla rodiny

5.1.2 Pojmenování Boha a Ježíše

Základní označení Boha anglickým *God* je do CT překládáno jako „Bůh“. VT však používá i další pojmenování. Ve vybrané části románu je Bůh 23krát pojmenován výrazem *the Lord*. V jedenácti případech se jedná o situaci, kdy postava promlouvá přímo k Bohu a oslovuje jej. V sedmi případech jde o označení Boha, když o něm postavy mluví, a v pěti případech jde specificky o spojení *fear of the Lord*.

Česká bible (B21, ČEP) překládá anglický výraz *the Lord* buď jako „Pán“⁴ nebo jako Boží vlastní jméno „Hospodin“⁵. S ohledem na stanovenou strategii, která říká, že překlad má být dostupný i pro čtenáře nekřesťany, nebude jméno Hospodin použito, protože by je mohlo odradit a protože v dnešní době je čtenářům mnohem srozumitelnější a bližší pojmenování Pán. *The Lord* je tudíž překládáno jako „Pán“.

(3) VT: *What do you want from me, Lord?*

CT: *Co ode mě chceš, Pane?*

Ve výjimečných případech, jimiž jsou následující tři příklady, bude výraz „Pán“ nahrazen pojmenováním „Bůh“, které je obecnější a díky tomu také srozumitelnější pro

---

⁴ Např. *Filipským 4:4,5*

⁵ Např. *Žalm 23:1, Žalm 27:1, Jeremiáš 32:25,26*

všechny skupiny čtenářů, což je příkladem Newmarkova „undertranslation“ (Knittlová, 2000, s. 9). Ve všech příkladech se jedná o situaci, kdy se o Bohu mluví ve třetí osobě, proto použití výrazu „Bůh“ může také předejít možným nedorozuměním, které by mohl vyvolat výraz „Pán“ mající i obecný význam dospělé osoby mužského pohlaví.

(4) VT: *...trying to hear what the Lord might be saying to her.*

CT: *...snažila se zaslechnout, co by jí Bůh mohl říkat.*

(5) VT: *She remembered the Lord's persistent whisperings...*

CT: *Vzpomněla si na neodbytný Boží šepot...*

(6) VT: *He's not...walking with the Lord.*

CT: *On už...se o Boha nezajímá.*

Příklad (6) je specifický, protože se zároveň jedná o křesťanskou metaforickou kolokaci „walk with the Lord“, která vyjadřuje, že daný člověk je aktivní křesťan, který má osobní vztah s Bohem a dodržuje jeho přikázání. Tato kolokace existuje i v češtině ve formě kalku „chodit s Pánem“ nebo jako spojení „chodit po Božích cestách“. Obě dvě varianty však považuji za zavádějící a netransparentní. Bylo by možné použít mezi křesťany velmi často užívanou kolokaci „odešel od Boha“, nicméně zde kvůli srozumitelnosti a vyhnutí se „křesťanštině“ volím modulaci „už se o Boha nezajímá“.

Dalším specifickým příkladem pak bude kontext *fear of the Lord*. Jedná se o citaci biblického verše z Přísloví 9:10. B21 tento verš překládá „Klíčem k moudrosti je úcta k Hospodinu“ (B21, Př. 9:10), ČEP používá znění „Začátek moudrosti je bázeň před Hospodinem“ (ČEP, Př. 9:10). V obou překladech je anglické *Lord* nahrazeno českým Hospodin, nicméně vzhledem k překladatelské strategii jsem se již u příkladu (3) rozhodla, že se tomuto Božímu jménu budu vyhýbat. Proto použiji ekvivalentní výraz Bůh, a to i za cenu skutečnosti, že tím pozměním citovaný překlad biblického verše.

Druhým problematickým místem tohoto verše je výraz *fear*, který se nejčastěji překládá jako „strach“, případně „obava, úzkost“. V tomto případě však nejde o strach z Boha, ale o úctu, respekt a uvědomění si jeho velikosti. ČEP používá výraz „bázeň“, který sice neznamená totéž, co strach, ale kvůli příbuznosti se slovem bát se si jej někteří čtenáři mohou se strachem spojovat. Proto bych raději dala přednost překladu B21, který používá výraz „úcta“, čímž vyjadřuje podstatu verše, ale zároveň se vyhýbá jakékoli konotaci spojené se strachem. Jenže v textu se o něco dále vyskytuje reference na tento verš v podobě slovesa *fear* (viz příklad (8)). Postava Ryana nejprve přemýšlí o verši a pak o jeho aplikaci do svého života. Proto je potřeba zachovat stejný kořen slova v obou případech. Nicméně „ctít Boha“ nebo „mít úctu před Bohem“ mění význam v příkladu (8). Proto tudíž volím, sice neobratnější ale v obou případech použitelný, výraz „bázeň“ a s ním i překlad ČEP, pouze s nahrazením jména Hospodin.

(7) VT: *The fear of the Lord is the beginning of wisdom.*

CT: *Počátek moudrosti je bázeň před Bohem.*

(8) VT: *Eight years since he lay motionless strapped to a hospital bed, **fearing** he'd never find a way out. **Fearing God** in a way he'd never done before.*

CT: *Osm let od chvíle, kdy bezvládně ležel připoutaný k nemocničnímu lůžku a **bál se**, že už se z toho nedostane. **Bál se Boha** jako ještě nikdy předtím.*

Dalším případem pojmenování Boha je přímé oslovení Boha postavami, které k němu mluví. Zde je nasnadě překlad výrazu *God* jako Bůh, nicméně otázkou je, jak takové spojení přeložit, aby si jej český čtenář nevyložil jako brání Božího jména nadarmo, které je v nekřesťanském prostředí běžné, ale u křesťanů působí velice nepatřičně. Proto zachovávám anglickou syntax v příkladu (9) a měním ji v příkladu (10), ačkoli pro češtinu by bylo běžnější mít oslovení na začátku věty. Díky oslovení na konci je však jasnější, že postava skutečně mluví k Bohu a nepronáší jeho jméno jen tak „do větru“.

(9) VT: *Help me, God.*

CT: *Pomoz mi, Bože.*

(10) VT: *God, I've missed this man.*

CT: *Tenhle muž mi tak chybí, Bože.*

Jméno Božího syna lze v češtině variovat různě, například Ježíš, Kristus, Ježíš Kristus či Pán Ježíš Kristus. V tomto případě se překlad drží anglického originálu a kopíruje původní jméno, jak ukazují následující příklady:

(11) VT: *"You know what Jesus would do instead?"*

CT: *„Víte, co by ale Ježíš udělal místo toho?“*

(12) VT: *...the options Christ might have...*

CT: *...jaké možnosti by Kristus měl...*

(13) VT: *Kari didn't for a minute doubt Christ's love.*

CT: *...ani na minutu nepochybovala o Kristově lásce.*

5.2 Křesťanské výrazy a kolokace

Text obsahuje mnoho výrazů, které jsou úzce spojeny s křesťanstvím nebo se v křesťanském kontextu často používají. Jedná se o jednotlivá slova nebo slovní spojení. Prvním z nich je v textu velmi často používané anglické slovo *church*, které lze do češtiny přeložit více způsoby: kostel, církev, sbor... Křesťané mohou také říct, že jdou „do shromáždění“ nebo ještě konkrétněji „na bohoslužbu“ či „do společenství“. Ve VT je výraz *church* použit ve třech odlišných významech. Prvním z nich je *church* ve významu skupiny křesťanů nebo místa, kde se setkávají. Nejedná se o církev, jako o celou instituci, ale pouze o jednu její „stanici“ určité denominace. V českém prostředí se

používají výrazy „kostel, sbor, církev či shromáždění.“ Výraz „kostel“ však v českém čtenáři evokuje katolickou církev, o které se zde nemluví, výraz „církev“ je příliš obecný a výraz „shromáždění“ či „společenství“ naopak příliš konkrétní a také mírně zastaralý. Proto bude v popsáném významu slovo *church* překládáno jako „sbor“, jak ukazují následující příklady.

(14) VT: *Kari...tried to remember the last time Tim had accompanied her to **church**.*

CT: *...snažila se vzpomenout si, kdy naposledy byl Tim ve sboru s ní.*

(15) VT: *...the Millers, an elderly couple who'd been at **the church** as far back as Kari could remember.*

CT: *...s Millerovými, postaršími manželi, kteří byli součástí sboru, kam až Kari paměť sahala.*

Druhým významem je slovní spojení *church family*, které označuje komunitu daného sboru. Překlad je kalkem, který opět využívá českého výrazu „sbor“:

(16) VT: *Wasn't that what church family was about?*

CT: *Copak tu sborová rodina není právě od toho?*

Třetím významem je *church* jako budova, ve které se křesťané setkávají. Autorka píše o církvi protestantské, a proto nelze použít český výraz „kostel“ označující typicky katolickou či evangelickou stavbu s věží, který je nasnadě. Jako další se nabízí výraz „modlitebna“, který je pro protestantskou budovu vhodnější. Zde ale tento výraz vyhodnocuji jako zastaralý a volím specifitější vyjádření „sál“, které přímo označuje popisovanou část budovy a je pro čtenáře srozumitelnější a transparentnější.

(17) VT: *From the back of **the church**, Ryan felt like a man who'd just had his sight adjusted.*

CT: *Vzadu v sále se Ryan cítil jako člověk, který právě dostal brýle.*

(18) VT: *But even from where she was sitting, near the front of **the church**, the walk seemed a mile long.*

CT: *Ale i z místa v přední části sálu, kde seděla, se jí ta cesta zdála hrozně dlouhá.*

Rodina Baxterových chodí do křesťanského společenství s názvem Clear Creek Community Church. I zde se opět vyskytuje slovo *church*, a to dokonce ve čtyřnásobné aliteraci. *Clear Creek* je název místa, kde se sbor nachází, *Community* klade důraz na komunitu a společenství v něm. Možné překladové verze jsou „Sbor Clear Creek Community“, „Komunitní sbor Clear Creek“, „Křesťanské společenství Clear Creek“ či kompletní zachování originálu „Clear Creek Community Church“ případně doplněné obecný klasifikátor „sbor“. Jako nejvhodnější variantu vyhodnocuji „Sbor Clear Creek Community“, kterou také používám v překladu. Poslední varianta také připadá v úvahu, avšak spojení obecného klasifikátoru „sbor“ a výrazu „Church“ v názvu považuji za

redundantní.

S tématem sboru se pojí ještě vyjádření *congregation*, které označuje církevní shromáždění, skupinu lidí, kteří jsou součástí sboru nebo v tomto případě přímo bohoslužby. Před cizím slovem „kongregace“ zde dávám přednost českému výrazu „shromáždění“, který vystihuje, že se jedná o skupinu lidí shromážděných na daném místě.

(19) VT: *It didn't matter if he was warning the **congregation** against stubborn sin...*

CT: *Nezáleželo na tom, zda varoval **shromáždění** před záluďností hřichu...*

(20) VT: *He searched the **congregation**, knowing he'd recognize the back of her head even in a sea of people.*

CT: *Pátral očima po **shromáždění** a věděl, že by ji poznal i v moři lidí, klidně i zezadu.*

Vedoucí, který má na starosti celý sbor a káže na bohoslužbách je anglicky nazýván *pastor*, což je výraz pocházející z latinského slova „pastýř“, jež vystihuje, že tento člověk má na starosti své „ovečky“, o které se stará. V češtině se pro vedoucí církve používají různé výrazy, obvykle v závislosti na dané denominaci. Výraz „kněz“ či „farář“ se pojí s duchovními katolické a evangelické církve. Výraz „reverend“ se obvykle používá jako titul anglosaského duchovního. „Kazatel“ označuje vedoucího protestantské církve; tento výraz by zde byl na místě. Já však volím převzaté slovo „pastor“, což by původně mohlo být kulturní výpůjčkou, ale toto slovo se nyní používá i v češtině a jeho výhodou je, že dobře popisuje americkou realitu.

Dalším křesťanským výrazem je *retreat*, označení, které se v angličtině často používá, ale nemá přímý český ekvivalent. Obecně by se dalo přeložit jako setkání nebo akce. V textu tento výraz popisuje setkání mládeže, pravděpodobně ne pouze každotýdenní běžnou schůzku, ale speciální setkání, např. s přespáním nebo zvláštním programem. Mohl by být použit překlad „mládežnická akce“ či „mládež“, já používám explicitní vyjádření „setkání mládeže“, které sice nebere v úvahu speciálnost akce, ale je transparentnější než ostatní možnosti.

(21) VT: *...a song that had been Kari's favorite ever since they'd sung it at a **retreat** when she was sixteen years old.*

CT: *...Kariinu oblíbenou píseň, kterou měla ráda od té doby, co ji zpívali na **setkání mládeže**, když jí bylo šestnáct.*

Když postava Kari vzpomíná na toto mládežnické setkání, její hlavní vzpomínkou je *retreat speaker*, člověk, který na setkání přednášel. Nabízí se výraz řečník, který je ale dle mého názoru příliš obecný, proto kvůli zdůraznění, že se jednalo o křesťanskou akci, volím výraz „kazatel“, ne jako titul osoby, protože to je v mém překladu „pastor“, ale jako jeho funkci ve smyslu kázající, protože pronášel k mládežníkům jakési kázání.

Specifikaci *retreat* zde vynechávám, protože z kontextu je jasné, že se stále jedná o dané setkání mládeže.

(22) VT: ...*she could still hear the retreat speaker's voice.*

CT: ...*pořád slyšela kazatelův hlas.*

V textu se vyskytuje velké množství slovních spojení, která se v křesťanských kruzích často užívají. Jedná se o jakési křesťanské kolokace. Prvním z nich je spojení *beg God for*, které v češtině nemá dostatečný ekvivalent, protože se nejedná o pouhé prosby či žádosti, ale o něco mnohem úpěnlivějšího a naléhavějšího. Tento popis vystihuje i situaci, v níž je výraz zmíněn: postava těžce zraněného Ryana zoufale prosí Boha o pomoc. Kromě slova „žádonit“, které má podtext pokořujícího se škemrání, nenacházím v češtině dostatečně silné slovo. Proto pro zdůraznění naléhavosti situace i Ryanových proseb přidávám specifikující příslovce „úpěnlivě“.

(23) VT: *Back then he barely breathed without praying, **begging God** for mercy and healing.*

CT: *Tehdy se sotva dokázal nadechnout bez toho, aby se modlil a **úpěnlivě prosil** Boha o milost a uzdravení.*

Totožná situace nastává i v případě výrazu *plead with God*, kdy opět postupuji stejným způsobem, jak ukazuje příklad (24).

(24) VT: *Mr. Miller led the prayer, pleading with God to help Ryan...*

CT: *Pan Miller je vedl v modlitbě a **snažně prosil** Boha, aby Ryanovi pomohl...*

Další slovní spojení, které se týká modlitby, je *prayer circle*. Překládám jej pomocí kalku „modlitební kroužek“. Kalk je použit i v případě vyjádření *prayer room*, které překládám jako „modlitební místnost“, což je v češtině zaužívané a běžné.

(25) VT: *Ryan Taylor sitting in a prayer circle...*

CT: *Ryan Taylor seděl v modlitebním kroužku...*

(26) VT: *...dark and quiet prayer room...*

CT: *...v tiché tmavé modlitební místnosti...*

Ve spojitosti s procesem modlení používá VT vyjádření *he led the prayer*, ve smyslu vést modlitbu, vzít si ji na starost, modlit se. V kontextu modlitebního kroužku by šlo dobře využít spojení „modlil se jako první“, které je velmi explicitní a transparentní, nicméně v dané situaci se nikdo další nemodlí, proto by toto spojení nedávalo smysl. Doslovný překlad „vedl modlitbu“ v češtině také působí nesmyslně. Čeští křesťané by použili vyjádření „vedl je v modlitbě“, nicméně já v příkladu (27) opět volím tzv. undertranslation – vyjádření, které je obecnější, méně křesťanské, a tudíž srozumitelnější pro čtenáře.

(27) VT: *Mr. Miller led the prayer...*

CT: *Pan Miller se začal modlit...*

Poslední vyjádření spojené s modlitbou je *answered prayers*. V češtině se používá doslovný překlad „odpovědět na modlitby“, ale mnohem častější a užívanější, obzvláště pak v trpném rodě, je spojení „vyslyšet modlitby“. Spojení „vyslyšená modlitba“ se používá i přeneseně mimo křesťanský kontext, proto předpokládám, že bude srozumitelné všem čtenářům.

(28) VT: *Almost as if he was seconding the motion, agreeing with Mr. Miller in his desire to see Kari's prayer answered.*

CT: *Jako by tím vyjadřoval svoji podporu, souhlas s panem Millerem a touhu, aby její modlitby byly vyslyšeny.*

Mezi velmi časté křesťanské kolokace patří spojení *to give your life to Jesus*. Jeho doslovný překlad se v češtině mezi křesťany používá často. Lze v něm variovat předponu: „dát/vydat/odevzdat život Ježíši“. Význam tohoto spojení je možno vyjádřit také opisem, který je explicitnější, např. „stát se křesťanem“, „uvěřit v Boha“ atd. Zde volím variantu „dal svůj život Ježíši“, která je sice křesťanskou metaforou, nicméně natolik známou, že ji lze použít i v textu pro čtenáře bez znalosti křesťanství.

(29) VT: *...for the first time since Ryan had given his life to Jesus...*

CT: *...poprvé od chvíle, kdy dal svůj život Ježíši...*

V textu se objevuje věta *God was working on her heart*, která je také velmi často používaným křesťanským spojením. Opět jej lze do češtiny překládat doslovně „Bůh pracoval na jejím srdci“, případně „Bůh působil v jejím srdci“. Obě tato vyjádření se v češtině používají, stejně jako spojení „Bůh se dotýkal jejího srdce“. Výraz „dotýkat se“ má však i další významy a konotace, a pokud by chtěla autorka použít právě tento obrat, pravděpodobně by ve VT zvolila jinou formulaci, jako například *God was touching her heart*. Proto zde volím variantu „Bůh působil v jejím srdci“.

(30) VT: *Her dad seemed to understand that God was working on her heart...*

CT: *Její otec podle všeho pochopil, že v jejím srdci působí Bůh.*

Další křesťanskou kolokací je výraz *divine appointment*, který popisuje situaci, kdy se člověk setká s Bohem, nebo je v pravý čas na správném místě a zažije jakoby nadpřirozeně připravenou situaci nebo interakci s jiným člověkem, která je tak náhodná, nemožná či nepravděpodobná, že se nemohla stát sama od sebe. Čeština pro tento výraz nemá přímý ekvivalent, někdy se v podobném významu používají spojení „vedením prozřetelnosti“ či „hříčkou osudu“, ale ta nevyjadřují skutečnost, že danou situaci připravil Bůh, a proto se do tohoto křesťanského kontextu nehodí. Další možností by bylo spojení „jako by ho vedla Boží ruka“, nicméně autorka i postava Ryana věří, že ho

Bůh skutečně vedl, což je zde oslabeno výrazem „jako by“. Rozhodla jsem se použít formulaci „že to Bůh naplánoval“, která sice není idiomatická jako výchozí vyjádření, nicméně vystihuje jeho podstatu.

(31) VT: *But Ryan knew without a doubt he was here for a reason, as if he'd shown up for a divine appointment.*

CT: *I tak ale s jistotou věděl, že je tady z nějakého důvodu, že to Bůh naplánoval.*

Když postava Kari přemýšlí o svém manželovi, používá větu „*A husband living a life of adultery.*“ *Adultery* je křesťanským pojmem, který se překládá jako „cizoložství“, výraz sice nepříliš používaný, ale dobře známý. Zde se vyhýbám doslovnému překladu „život cizoložství“, „cizoložný život“, či dokonce „život v cizoložství“ a volím raději modulovanou variantu „život cizoložníka“.

(32) VT: *A husband living a life of adultery.*

CT: *Který žije život cizoložníka.*

Zajímavým místem v textu je část, kdy postava paní Millerové po dlouhé době vidí Kari a dává své radostné překvapení najevo zvoláním *Why*. Tento výraz je možno přeložit jako „nuže“, ale spíše ve významu uvedení promluvy. Smysl zvolání, ať už překvapeného nebo rozhořčeného, se překládá jako „pání, proboha“. V kontextu promluvy starší ženy, celoživotní křesťanky, je však naprosto nevhodné použít výraz „proboha“, který je braním Božího jména nadarmo. Výraz „pání“ je diskutabilní, protože není jasným Božím jménem, ztratil na významu a používá se pouze jako překvapené zvolání, které s Bohem nemá už nic společného. Otázkou tedy je, zda ho křesťan smí vyslovit, nebo ne. Z tohoto důvodu volím raději neutrální vyjádření, které nemůže být napadeno jako braní Božího jména nadarmo.

(33) VT: *"Why...Kari. It's so good to see you, dear."*

CT: *„No tohle....Kari. Moc ráda tě vidím, drahá.“*

V textu se vyskytuje slovo *message*, a to ve spojitosti s myšlenkou, kterou pastor předává svým kázáním. Tento výraz je možné přeložit jako „zpráva, sdělení, vzkaz, poslání, poselství, zvěst, hlavní myšlenka“ (Hais, 1992a, „message“). V tomto kontextu, který ukazují i příklady (34) a (35), volím variantu „poselství“, protože nejlépe vystihuje podstatu toho, co se pastor snaží předat. V příkladu (35) přidávám specifikující přívlastek „pastorovým“, aby bylo čtenáři jasné, o jaké poselství se jedná.

(34) VT: *...about to hear Pastor Mark's message...*

CT: *...s očekáváním poselství pastora Marka...*

(35) VT: *And now, with his heart broken wide open by **the message**, he knew that was a good thing.*

CT: *A ted', se srdcem zlomeným pastorovým poselstvím, věděl, že to tak bylo správně.*

Další křesťanskou kolokací je *God promises*. Toto spojení lze do češtiny překládat s variací předpony jako „Bůh slibuje/zaslibuje/přislubuje“. Angličtina mezi nimi nerozlišuje, pro všechny používá výraz *promise*. Český výraz „zaslibuje“ se významově mírně liší od výrazu „slibuje“, protože vychází ze slova „zaslíbení“, které často používá i Bible a je využito například v kolokaci „zaslíbená země“. Na druhou stranu „slibovat“ je běžný výraz známý všem čtenářům, zatímco „zaslíbit“ je nepříliš často používaný výraz spojený s náboženstvím. Český národní korpus uvádí že v milionu slov se „zaslíbit“ vyskytuje pouze 0,16krát, zatímco „slíbit“ 44,63krát. Protože významový rozdíl zde nehraje roli, s ohledem na všechny typy čtenářů volím výraz známější a používanější.

(36) VT: *...God seemed to be promising her deliverance and peace.*

CT: *...se zdálo, že jí Bůh slibuje vysvobození a pokoj.*

V situaci, kdy postava slyší, jak k ní Bůh mluví, používá text obrat *Lord's persistent silent voice*. Může to být narážka na biblický verš 1. Královská 19:12, kdy prorok hledá Boha, ale ten není ani v hlasitém větru, zemětřesení nebo ohni, ale v tichém a jemném hlasu. Spíše se však jedná pouze o popis vlastností hlasu. Výraz *Lord*, jak uvádí příklad (5), zde překládám ne jako „Pán“, ale jako „Bůh“, a to kvůli větší jednoznačnosti a srozumitelnosti. *Persistent* lze do češtiny překládat například jako „vytrvalý, neustálý, úporný, nepolevující, neodbytný“. Volím variantu „neodbytný“, jelikož vyjadřuje opakování a naléhavost, zároveň v sobě nese vyloženě negativní význam a je kompatibilní s adjektivem „tichý“, což by například u výrazu „úporný“ neplatilo.

(37) VT: *But something in the Lord's persistent silent voice stopped her.*

CT: *Ale cosi v Božím tichém neodbytném hlasu ji zastavilo.*

(38) VT: *She remembered the Lord's persistent whisperings from a moment ago.*

CT: *Vzpomněla si na neodbytný Boží šepot, který před chvílkou slyšela.*

Dalším křesťanským výrazem v textu je *small group*, jak ukazuje příklad (39). Jedná se o několik lidí, v tomto případě párů, které se setkávají, aby se navzájem sdílely a povzbuzovaly nebo spolu například studovaly Bibli. V češtině se používá výraz „domácí skupina“ nebo „skupinka“. Z textu není zřejmé, zda je výraz *meeting* podstatným jménem rozvíjejícím jmennou frázi *small group*, nebo kondenzorem vyjadřujícím děj setkávání. Nicméně český výraz „skupinka“ nese hlavně obecný význam „několik“, a to především lidí. Proto nelze tvar *meeting* vynechat a překládat jako „obraz skupinky v obývacím pokoji“ ani jej překládat ve smyslu kondenzoru: „obraz skupinky setkávající se v obývacím pokoji“. V obou případech si totiž čtenář výraz „skupinka“ mnohem spíše spojí s dále nespecifikovanou skupinou osob než

s křesťanským pojmem, jak by tomu bylo například ve spojení „chodit na skupinku“. Dostatečně explicitní možností by tudíž bylo například „setkání domácí skupinky“. Tím však vzniká mírná redundance kvůli výrazům „domácí“ a „v obývacím pokoji“. Proto první větu ukončuji a spojení „v obývacím pokoji“ přesouvám na začátek věty druhé.

(39) VT: *An image came to mind of a small group meeting in the living room of a house. Couples filled the circle, hurting couples, hoping couples.*

CT: *V myslí jí vytanul obraz setkání domácí skupinky. V obývacím pokoji v kroužku seděly páry – zraněné páry, páry plné naděje.*

Příklad (40) obsahuje dva základní křesťanské pojmy, *sin* a *grace*, oba dva v překladatelsky zajímavém spojení. Jednoznačným českým překladem výrazu *sin* je „hřích“, avšak zajímavý je přívlastek *stubborn*, který může mít podle slovníku celou škálu významů jako jsou „paličatý, tvrdohlavý, neústupný, rozhodný, nezlomný, nezkratný, nepoddajný, tvrdý, těžko odstranitelný či vytrvalý“ (Hais, 1992b, „stubborn“). Tyto významy nelze použít, protože buď neodpovídají smyslu sdělení, jsou neslučitelné s výrazem „hřích“ nebo by takové sloučení bylo naprosto netransparentní. Bylo by možné adjektivum vypustit, nicméně je příliš obecné, aby pastor „varoval shromáždění před hříchem“. Podstatou příkladu (40) není přesný popis tématu kázání, ale ilustrace, že ať už mluvil pastor o příjemných či nepříjemných věcech, vždy to lidem zvedlo náladu. Proto si můžu dovolit nahradit přídavné jméno *stubborn* jinou vlastností hřichu, která bude v češtině lépe vyjádřitelná a pochopitelná. Volím záłudnost, jako vlastnost, která je pro hřích typická.

Výraz *grace* lze kromě mnoha jiných významů překládat jako „milost“ nebo „milosrdenství“. V tomto případě budu překládat jako „Boží milost“, nicméně spojení „překvapení Boží milostí“ je dosti neurčité a netransparentní. S využitím transpozice by bylo možné vytvořit variantu „překvapivá Boží milost“. Nejlepším řešením je zde použití vedlejší věty.

(40) VT: *It didn't matter if he was warning the congregation against stubborn sin or reminding them about the surprises of God's grace.*

CT: *Nezáleželo na tom, zda varoval shromáždění před záłudností hřichu nebo jim připomínal, jak překvapivá je Boží milost.*

5.3 Výrazy spojené s církví

Pro pravidelná setkání církve používá angličtina výraz *service*, který je velmi obecný a jeho význam sahá od služby až po podání ve sportu. Církevní význam se překládá jako „bohoslužba“, případně „obřad“. Zde samovolně dochází ke specifikaci, protože český výraz „bohoslužba“ má velmi jasně vymezený význam. Ve druhé části příkladu (41) nahrazuji opakující se výraz zobecňujícím „dnes“, aby nedocházelo k opakování slov, které v češtině snižuje úroveň textu (Knittlová, 2010, s. 36), a zároveň aby nebyl text tímto dlouhým náboženským slovem „přehlčen“.

(41) VT: *Ryan Taylor slipped into the back row of the sanctuary five minutes before the service began and wondered if this would be the day. There was no denying he'd attended this service in hopes of seeing Kari.*

CT: *Pět minut před začátkem **bohoslužby** vklouzl Ryan Taylor do zadní lavice velkého sálu a přemýšlel, jestli je dnešek dnem D. Nemohl popřít, že **dnes** přišel jen proto, aby viděl Kari.*

Text zmiňuje výraz *service* ještě ve spojení *night service*, čili „večerní bohoslužba“. V českém prostředí obvykle sbory nejsou tak velké, aby pro jejich členy nestačilo jen jedno setkání, které se tradičně odehrává dopoledne. Proto nemusí být tento koncept večerní bohoslužby u nás známý, nicméně český výraz je natolik explicitní, že jasně vypovídá, o co se jedná. Nelze jej však překládat doslovně, protože tato bohoslužba neprobíhá v noci ale večer.

(42) VT: *Sure, he attended a night service now and then...*

CT: *Jistě, jednou za čas zašel na večerní bohoslužbu...*

Asi nejhlavnější součástí bohoslužby je kázání, anglicky *sermon*. V tomto případě se jedná o jednoznačnou volbu. Samozřejmě by mohlo být použito i výrazu „slovo“, v případě potřeby „odkřesťanstění“ také „přednáška“, ale to zde není na místě. Český výraz „kázání“ je velmi rozšířený, používá se i v přeneseném významu, tudíž by v textu neměl být problematickým. V příkladu (44) byl namísto podstatného jména použit slovesný tvar, aby věta více odpovídala českému úzu (Knittlová, 2010, s. 48).

(43) VT: *The sermon was strong...*

CT: *Kázání bylo silné...*

(44) VT: *Pastor Mark began his sermon.*

CT: *Pastor Mark začal kázat.*

Další součástí bohoslužby jsou typicky písně. Angličtina pro ně i pro celý křesťanský hudební žánr používá výraz *worship* nebo *worship music*. Pro hudební žánr čeština slovo nemá, v současnosti pro něj začíná přejímat anglický výraz. Křesťanské písně obecně i jako součást bohoslužby křesťané nazývají „chvály“, protože jimi chválí Boha. V kontextu mého překladu i strategie však volím Newmarkovo zobecňující *undertranslation*, protože výraz „chvála“ je víceznačný a zároveň nemusí být nutně známý všem čtenářům. Výraz „hudba“ je sice obecný a nemusí mít s křesťanstvím nic společného, nicméně zde je specifikován kontextem bohoslužby, tudíž by si měl čtenář domyslet, že nejde o lecjakou hudbu, ale o hudbu křesťanskou určenou k uctívání Boha.

(45) VT: *The worship music began...*

CT: *Začala hrát hudba...*

Bohoslužby obvykle zahrnují také oddělený program pro děti, kterému angličtina říká *Sunday school*. V češtině se ujal kalk „nedělní škola“, případně se používá zkrácený výraz „nedělka“ anebo „besídka“ či opisné „dětský program“. „Besídka“ zde není dostatečně transparentní, navíc by čtenáře mohly splést další významy slova. Výraz „nedělka“ by se hodil obzvláště v příkladu (47), protože napomáhá stylizaci mluvenosti, ale kvůli překladatelské strategii, která zahrnuje i nekřesťanské čtenáře, použít nebude. Opis „dětský program“ je jasný a srozumitelný pro všechny a zároveň se používá i mezi křesťany, nicméně do kontextu uvedených příkladů se nehodí. Proto používám kalk „nedělní škola“, který považuji za dostatečně srozumitelný a zároveň neochuzený o křesťanskou realii.

(46) VT: *...always shared a Sunday school class.*

CT: *...vždycky chodily do stejné třídy v nedělní škole.*

(47) VT: *"I'm this little guy's Sunday school teacher."*

CT: *„A já zas učím nedělní školu tohoto chlapka.“*

Když text popisuje budovy sboru, znovu se vrací k nedělní škole (příklad (48)). Výraz *classes* zde úplně vynechávám, protože je pro češtinu redundantní, jelikož samotná „nedělní škola“ může být podmětem a může se setkávat. Kvůli odlišnému systému školství v USA a v ČR zobecňuji výraz *primary children* na „mladší děti“ a jako jeho protějšek stavím „mládež“, jelikož nechci do českého textu vkládat anglické slovo „teenager“ a jeho překlad „náctiletí“ či „dospívající“ mi také nepřipadá vhodný. Navíc se jedná pouze o popisnou část, která nemá pro děj románu žádný větší význam, proto zde zjednodušení nepůsobí žádnou škodu.

(48) VT: *Sunday school classes for primary children met in a separate building, teens in another, and adults in still another.*

CT: *Nedělní škola pro mladší děti měla svoji budovu, v další budově se setkávala mládež, a ještě v jiné dospělí.*

Další zmínka o nedělní škole se v textu vyskytuje, když Kari s rodinou přijedou do sboru a ona odvádí svého malého synovce Colea do budovy nedělní školy, kde je pro něj a ostatní děti připraven program. Ve VT to komentuje slovy „*I'll check Cole in.*“ Zde se jedná o americkou realii. V USA jsou sbory velmi početné a zároveň se obecně velmi dbá na bezpečnost, obzvláště u dětí. Proto jsou děti do nedělní školy odvedeny, případně zapsány nebo zaregistrovány dospělými, kteří si je po skončení vyzvednou. V českém prostředí obvykle děti samy nebo s učitelem nedělní školy odcházejí i přicházejí, a to také proto, že se vše typicky odehrává v jedné budově. Kvůli této kulturní odlišnosti vycházející z velikosti sborů nechci čtenáře, ať už křesťany či nekřesťany, zbytečně mást, a tak vynechávám prvek zapsání či registrace a zobecňuji překlad na pouhé „odvedení“ dítěte do dané budovy, což je vzhledem k předškolnímu věku chlapce a oddělené budově naprosto pochopitelné.

(49) VT: "I'll check Cole in."

CT: „Odvedu Colea.“

Text obsahuje i několik dalších křesťanských výrazů spojených s budovou církve. Prvním z nich je *pew* neboli „lavice“, typicky kostelní. Tento výraz je dle mého názoru pro čtenáře v kontextu církevní budovy představitelný, proto bude ponechán.

(50) VT: *He scanned the pews.*

CT: *Prolétl očima lavice.*

Další zmiňovanou částí budovy je tzv. *stage* v přední části sálu. Typicky se jedná o vyvýšenou plochu vepředu, která je určena řečníkovi, kapele či komukoli, na koho má publikum vidět. Překládám jej jako *pódium*. Příklad (52) obsahuje další související výraz *steps of the stage*, který by mohl být přeložen jako „stupínek“ nebo „schody k pódiu“. Já volím variantu „schůdky k pódiu“, protože je explicitnější než výraz „stupínek“, který se zároveň pojí se stupínkem ve školní třídě, a zdrobnělina také lépe vyjadřuje, že schodů je jen několik a pravděpodobně nejsou nijak vysoké.

(51) VT: *The speaker had been passionate, walking back and forth across the stage as the teens sat spellbound.*

CT: *...vysvětloval zaníceně kazatel a přecházel tam a zpátky po **pódiu**, zatímco mládežníci seděli jako přikovaní.*

(52) VT: *...two dozen children filed across the steps of the stage.*

CT: *...jak na schůdky k pódiu nastoupilo asi dvacet dětí*

Dále je v textu zmíněn výraz *sanctuary*, který se do češtiny překládá jako „svatyně“. V některých církvích se jedná o prostor okolo oltáře, v jiných, obzvláště pak v protestantských, jde o prostor celého sálu, kde se koná bohoslužba, a tak je tomu i v tomto případě. Výraz „svatyně“ je však čistě náboženský a působí archaicky, proto zde volím opisnou obecnější variantu „velký sál“. Příklad (53) využívá ještě výraz *fellowship hall*, který nemá přímý český ekvivalent. Já jej překládám jako „společenská místnost“, protože mám za to, že je tím nejlépe vystižena podstata výrazu.

(53) VT: *The sanctuary and fellowship hall made up the largest structure.*

CT: *V největší z nich se nacházel velký sál a společenská místnost.*

(54) VT: *Kari glanced at her watch as she headed for the sanctuary.*

CT: *Podívala se na hodinky a pospíchala do velkého sálu.*

V některých sborech je zvykem, že příchozí dostanou informační letáček, který obsahuje například program bohoslužby, nadcházející akce nebo kontakty. Ve VT je tento letáček nazván *bulletin*. Tento výraz lze použít i v češtině, nicméně zde považuji za potřebné použít explicitaci, a to nejen ve formě výrazu „informační letáček“ či „program

bohoslužby“, ale v podobě naprosto explicitního výrazu „letáček s programem bohoslužby“. Dochází sice k prodlužování textu, ale také k vyjasňování významu i reálie jako takové pro všechny čtenáře, což považuji za mnohem důležitější.

(55) VT: *He opened his **bulletin** and looked at the sermon title on the top left page.*

CT: *Otevřel si **letáček** s programem bohoslužby a podíval se na horní část první stránky na název kázání.*

S informačním letáčkem souvisí i výraz *song sheet*. V některých sborech jsou texty písní promítány na plátno, v jiných si lidé při příchodu berou zpěvník nebo texty dostanou jako součást informačního letáčku či vytištěné zvlášť. V kontextu příkladu (56) však nezáleží na formě, proto v překladu nebudu vysvětlovat, že se jedná o „vytištěná slova písně“ nebo o „papír se slovy“, ale výraz zobecním na „slova písně“, což je zde naprosto postačující.

(56) VT: *Instead, she stared at the song sheet and let her mind wander.*

CT: *Namísto toho zírала na slova písně a nechala svou mysl jen tak bloumat.*

Příklad (57) ukazuje situaci, kdy se Kari loučí se svou kamarádkou a ta jí nabídne, aby jí zavolala. Používá frázi *I'm listed*, čímž naráží na další církevní realii. Některé sbory mají seznam kontaktů svých členů, který je přístupný k nahlédnutí. V románu se vyskytuje ještě jedna situace, kdy jde postava přímo za sekretářkou sboru, aby jí v seznamu našla telefonní číslo na jiného člena sboru. V překladu dochází k explicitaci a také ke specifikaci pomocí přídavného jména „sborový“, aby bylo jisté, že čtenáři porozumí.

(57) VT: *“ Call me, okay? I'm listed.”*

CT: *“Zavolej mi, jasně? Jsem ve sborovém seznamu.”*

Text zmiňuje dětskou křesťanskou píseň *Jesus loves me* a cituje některé její části. Tato píseň se zpívá i v českém prostředí a existuje několik překladů, jak ukazuje příklad (58). Kritériem pro výběr překladu zde není zpívatelnost ani schéma rýmu, které se v překladech liší, protože text cituje pouze krátké útržky písně. Proto jde o to, aby překlad významově odpovídal anglickému originálu, což splňují oba dva překlady. Já volím překlad 2, který vyjadřuje význam originálu uzuálněji a méně doslovně a neobsahuje zvolání „Jo!“, které sice do dětské písně patří, ale v textu románu je i místo, kde píseň dojímá mládežníky na jejich setkání, a proto se přikláním ke druhé verzi refrénu, která není tak okatě dětská. Příklady (59) a (60) ukazují použití částí písně ve VT a její překlad za použití české varianty 2.

(58) *Text první sloky a refrénu původní anglické písně*

Jesus loves me, this I know,

for the Bible tells me so.

Little ones to him belong;

they are weak, but he is strong.

*Yes, Jesus loves me! Yes, Jesus loves me!
Yes, Jesus loves me! The Bible tells me so.*

Text první sloky a refrénu v českém překladu 1

*Ježíš mě má rád, to vím,
v Bibli se o tom píše,
všechny malé k sobě zve.
Jsme slabí, ale silní s Ním.
Jo! Ježíš mě má rád. Jo! Ježíš mě má rád.
Jo! Ježíš mě má rád. Bible říká, je to tak!*

Text první sloky a refrénu v českém překladu 2

*Ježíš mě má rád, to vím,
v Bibli si to přečíst smím.
Malé děti v péči má,
slabým rád svou sílu dá.*

*Vím, Ježíš mě má rád, vím, Ježíš mě má rád,
vím, Ježíš mě má rád, dobře vím.*

(59) VT: *In the background, the pianist began playing a slow, haunting arrangement of "Jesus Loves Me."*

CT: *V pozadí hrál klavírista pomalou, neodbytnou melodii „Ježíš mě má rád“.*

(60) VT: *"They are weak, but he is strong... Yes, Jesus loves me, yes-"*

CT: *„Slabým rád svou sílu dá... Vím, Ježíš mě má rád, vím-“*

5.4 Bible

Román *Redemption* velmi často cituje biblické verše, které určitými způsoby promlouvají k postavám a ovlivňují jejich životy. Jelikož se jedná o části Bible, o citace, o verše mnohým křesťanům dobře známé, nelze je překládat dle vlastního uvážení, ale je potřeba použít oficiální překlad Bible, aby mohli křesťanští čtenáři vůbec rozpoznat, že se jedná o biblický verš. Českých překladů Bible existuje několik, mezi nejnovější a zároveň nejpoužívanější patří Český ekumenický překlad (ČEP) a Překlad 21. století (B21). Oba překlady jsou odlišné a někdy zdůrazňovaný prvek citovaného verše vyjadřuje výstižněji jeden nebo druhý. Proto si nezvolím jeden překlad Bible, který bych používala ve všech případech, ale budu pokaždé znovu volit mezi ČEP a B21 podle toho, jak výstižně danou skutečnost vyjadřují a jak slova jejich překladu zapadají do kontextu děje.

Kromě jednotlivých veršů je nejprve potřeba zaměřit se na samotný výraz „verš“,

který je v textu několikrát použit. V příkladu (61) používá VT pouze výraz *verse*. Ačkoli není specifikováno, že se jedná o *biblický* verš, z kontextu a z následně citovaného verše je jasné, že jde skutečně o verš z Bible. Otázkou je, zda si totéž vydedukují i čeští čtenáři. Kvůli jejich presupozicím zde používám explicitaci a přidávám specifikující adjektivum „biblický“, aby nedošlo ke zmatení nekřesťanských čtenářů, kteří by si například mohli myslet, že se jedná o verš ve smyslu části básně.

(61) VT: *His father's favorite verse flashed across his mind.*

CT: *Hlavou mu bleskl oblíbený biblický verš jeho otce.*

Překládaný text obsahuje několik biblických veršů, a to v podobě aluzí nebo přímých citací. První citací je opakující se povzbuzení, které postava Kari slyší v těžké situaci v podobě Božího hlasu. Jedná se o verš z 2. Korintským 12:9, který ČEP překládá jako „Stačí, když máš mou milost.“ a B21 jako „Moje milost ti stačí.“ Zde volím překlad B21, protože neobsahuje vedlejší větu, a je tudíž přímější a údernější, což více odpovídá anglické verzi. Tento verš se v textu objevuje celkem čtyřikrát a jeho konec je mírně variován: *My grace is sufficient.* / *My grace is sufficient for you.* / *My grace is sufficient for you, daughter.* Český překlad obsahuje zájmeno „ti“, které je ponecháno v překladu první i druhé varianty. Pro třetí variantu je přidáno oslovení „dčero“, a to ne nakonec, jako ve VT, ale na začátek, což je pro češtinu uzuálnější.

(62) VT: *My grace is sufficient.*

CT: *Moje milost ti stačí.*

VT: *My grace is sufficient for you.*

CT: *Moje milost ti stačí.*

VT: *My grace is sufficient for you, daughter.*

CT: *Dčero, moje milost ti stačí.*

Další biblický verš zaznívá opět jako povzbuzení pro Kari a jedná se o část z Matouše 19, kterou anglické překlady Bible uvádějí jako verš 20 a české jako verš 19. ČEP překládá jako „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ Překlad B21 je „Neboť kdekoli se shromáždí dva nebo tři v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich.“ Překlad ČEP používá trpný rod a staví přívlastek „mém“ až za „jménu“, což působí lehce archaicky, proto volím překlad B21. Na začátku anglického verše je původně spojka *for*, která vytváří návaznost s přechozími verši, ty tu však citovány nejsou, proto VT spojku vypouští. Stejně tak i CT vynechává úvodní spojku „neboť“.

(63) VT: *Go, daughter...where two or more are gathered, there I am.*

CT: *Běž, dčero...kdekoli se shromáždí dva nebo tři, tam jsem já uprostřed nich.*

Příklad (64) ukazuje situaci, kdy se pan Miller modlí za Tima a používá přítom aluzivní odkaz na první část verše ze Zjevení 2:5. Tento verš je na předcházejícím místě v románu citován v delší formě, když si na něj Tim vzpomene, a proto si pozorný čtenář uvědomí spojitost. V překladu ČEP tento verš zní „Rozpomeň se, odkud jsi klesl...“ a v překladu B21 „Proto si vzpomeň, odkud jsi odpadl...“ Zde bude anglický verš přeložen vlastním překladem a doslovně, protože oba české překlady odkazují velmi neurčitě na místo či výšku, odkud dotyčný spadl, což by zde mohlo být matoucí, a zároveň na rozdíl od anglické verze nezdůrazňují, jak velká to byla výška.

(64) VT: *For Kari he prayed that God would change Tim's heart that he would remind Tim of the height from which he'd fallen...*

CT: *Modlil se za Kari, aby Bůh změnil Timovo srdce a připomenul mu, z jaké výšky spadl...*

Další aluze je obsažena v příkladu (65), kdy Kari promlouvá k Bohu a využívá výrazy z Izajáše z 61. kapitoly, kde se mluví o naději a obnovení pro Boží lid. Kari naráží konkrétně na verše 3 a 4, jejichž odpovídající části v anglickém překladu NIV znějí: „...to bestow on them a crown of beauty instead of ashes...“ a „restore the places long devastated“. Můj překlad namísto anglického *foundations* čili „základy“ využívá výraz „trosky“, který se v Izajáši 61:4 objevuje v překladu ČEP i B21 a lépe vystihuje rozpad jak budovy, tak manželství, o kterém Kari mluví.

(65) VT: *You'll bring beauty from the ashes of our love? Restore the crumbling foundations?*

CT: *Z popela naší lásky vytvoříš něco krásného? Obnovíš rozpadající se trosky?*

Když postava Ryana přemýšlí o vyslechnutém kázání, používá k popisu několik Božích titulů a atributů, které také vycházejí z Bible. Jejich překlad není nijak záludný, až na výraz *Prince of Peace*, což je aluze na biblický verš Izajáš 9:5, kde je tímto jménem a několika dalšími nazván prorokovaný Mesiáš. Jedná se o mezi křesťany známé pojmenování Ježíše, které se vyskytuje například také v písních. Proto jej nelze přeložit „po svém“, ale je potřeba použít zaužívaný výraz z některého překladu Bible. ČEP jej překládá jako „Vládce pokoje“, B21 používá pojmenování „Kníže pokoje“. Přijatelné a rozšířené jsou obě varianty, s ohledem na překladatelskou strategii vybírám o něco transparentnější překladovou variantu „Vládce pokoje“.

(66) VT: *The sermon was strong, pointing out the truth that God is not only Savior and Friend and Prince of Peace but also the Almighty One.*

CT: *Kázání bylo silné a zdůrazňovalo pravdu, že Bůh není jen Spasitel, Přítel a Vládce pokoje, ale i Všemocný Pán.*

Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo přeložit část křesťanského románu *Redemption* a okomentovat překlad křesťanských prvků, které text charakterizovaly a hojně se v něm vyskytovaly. Podnětem k této práci je nedostatek, který vidím na českém knižním trhu, kde chybí křesťanská beletrie pro dospělé, která sice existuje v jiných jazycích, ale do češtiny se nepřekládá.

Nejprve byl položen teoretický základ v podobě krátkého pojednání o kulturně specifických prvcích obecně, protože mezi ně lze zařadit i prvky náboženské. Byl představen přehled překladatelských postupů, které pak byly v rámci překladu i komentáře využívány. Dále se práce soustředila na osobu autorky a podstatu románu a přešla v analýzu románu podle Nordové, což umožnilo podrobný rozbor románu, uvědomění si některých klíčových skutečností a stanovení překladatelské strategie.

Teoretická část také pomohla ukázat, že čtenáři VT se od čtenářů CT liší úrovní obeznámenosti s křesťanstvím, přičemž znalost křesťanství je u českých čtenářů nižší. Kvůli podstatě knihy, která má mluvit ke všem, a autorčiným hodnotám a záměrům jsem proto překládala tak, aby si text mohli přečíst jak čtenáři křesťané, tak nekřesťané.

V překladatelském komentáři byl každý křesťanský prvek pečlivě zvážěn v rámci překladatelské strategie, okomentován a často i přehodnocen a v překladu upraven. Při překladu křesťanských prvků jsem používala jak postupy, které se blíží doslovnému překladu, například kalk, tak postupy, které text více měnily. Několikrát byla použita generalizace, kdy byl křesťanský prvek zjednodušen, aby mu rozuměli všichni čtenáři. Jindy bylo potřeba použít specifikaci a explicitaci a dovysvětlit význam prvku, aby bylo jasné, o co se jedná. Zároveň jsem se však snažila žádné prvky nevypouštět, aby byl zachován charakter VT.

Práce potvrdila důležitost překladatelské strategie, protože právě ona je pomyslným kompasem při rozhodovacím procesu překladatele, díky němuž lze zachovat celkový směr překladu i v jednotlivých malých rozhodnutích. Mnohokrát jsem přemýšlela, kterou z možných překladových variant zvolit, ale vždy mi pomohlo vrátit se ke stanovené překladatelské strategii, která mezi možnostmi rozhodla.

Práce mi ukázala, že při překladu románu *Redemption* lze nalézt uspokojivý kompromis mezi překladem pro křesťanské a nekřesťanské čtenáře tak, aby obě skupiny mohly knihu číst, rozumět jí a těžit z jejího obsahu. Práce zároveň stanovila základ pro budoucí překlad románu v podobě překladatelské strategie, překladu některých konkrétních křesťanských prvků, které se v románu opakují i v dalších kapitolách, a také v podobě stanovení přístupu k některým překladatelsky obtížným místům, který může být následně použit ve více případech. Díky práci jsem se také mohla hlouběji ponořit do románu *Redemption* a jelikož překládaný úryvek nebyl dlouhý, mohla jsem detailně zkoumat každou jeho část a podrobně se věnovat každému křesťanskému prvku. V budoucnu bych se ráda zaměřila na překlad celého románu, případně pak celé pentalogie, a dosáhla jeho vydání, protože z mého pohledu, který mi potvrdila i tato práce, se jedná o hodnotnou a zároveň překladatelnou literaturu.

Summary

The aim of this bachelor's thesis was to translate a part of Karen Kingsbury's Christian novel *Redemption* and to supply a translation commentary to this translation. The commentary focuses solely on the translation of Christian elements in the text. I chose the novel *Redemption* because I realized a deficiency in the Czech book market which almost completely lacks Christian fiction literature for adult readers. Therefore, I would like to use this thesis as a foundation for future translation and publication of *Redemption* because I find this novel very fine, encouraging and inspirational.

The first chapter deals with the concept of culture and culture-specific elements since these include religious and Christian elements. Then it provides a summary of main translation methods which are later used in the translation itself and in the commentary. For this thesis the methods of Vinay and Darbelnet and Hervey and Higgins are the most important.

The second chapter introduces Karen Kingsbury, contemporary American writer and author of the novel, and also describes the particularities of the novel *Redemption* and its four sequels.

Chapter three discusses the Scopos theory which is essential to this thesis because it primarily focuses on the purpose of the translated text and rather than literal translation prefers translation oriented towards reader's needs. As stated later in this chapter, Czech readers have different needs than American readers, namely in the area of Christianity. Due to historical events and society context Czech readers are less familiar with Christianity than American readers and therefore the translation has to be adapted to their needs. The chapter also presents Christiane Nord who put the Scopos theory into praxis by introducing functional text analysis. This analysis is used to analyze the source text and becomes the foundation in determining the translation strategy. In accordance with the author's intentions and the nature of the novel the strategy is to translate the novel for all readers regardless of how familiar they are with Christianity.

The fourth chapter contains the translation itself. I chose to translate the second part of chapter nine and the tenth chapter because it includes a great quantity of Christian elements to be commented on.

The fifth chapter consists of the translation commentary. It identifies all parts of the text that are somehow connected to God or Christianity and divides them into four groups: proper names and addressing, Christian expressions and collocations, expressions connected to the church and expressions connected to the Bible. All Christian elements are commented on, possible translation options are presented and the most suitable one is chosen. Various translation methods were used, sometimes more corresponding to literal translation (e.g. calque), sometimes changing the text more and making it more accessible to all kinds of readers (e.g. generalization, specification or explanation).

The thesis shows the importance of the translation strategy as the overall compass determining where is the text headed. It frequently helped me when I could not decide which translation option is the most suitable one. However, as soon as I remembered the

translation strategy it guided me towards the most appropriate option.

The thesis also laid foundations for future translation of the entire novel, particularly by determining the translation strategy and the attitude to various translation problems. No Christian elements were omitted but always a compromise was found between the Christian and non-Christian end of the scale. Thanks to this thesis I realized that it is possible to translate *Redemption* for both Christian and non-Christian readers so that both groups can read the novel, understand it and benefit from it. In the future I would like to focus on the translation of the whole novel or even the whole pentalogy and on its publication because I consider it to be contributive, beneficial, and also, as shown in this thesis, possible.

Primární zdroje

Výchozí text:

KINGSBURY, Karen a Gary SMALLEY, 2002. *Redemption*. Carol Stream: Tyndale House Publishers, Inc. 367 s.

Sekundární zdroje

Tištěné zdroje

Bible, ekumenický překlad. Přeložily ekumenické komise pro Starý a Nový zákon. 14. vyd. Praha: Česká biblická společnost, 2005. 1150 s.

FÍŠER, Zbyněk, 2009. *Překlad jako kreativní proces: teorie a praxe funkcionalistického překládání.* Brno: Host. 320 s.

HAIS, Karel a Břetislav HODEK, 1991. *Velký anglicko-český slovník. I. A-E.* 2. vyd. Praha: Academia. 760 s.

HAIS, Karel a Břetislav HODEK, 1992. *Velký anglicko-český slovník. II. F-M.* 2. vyd. Praha: Academia. 784 s.

HAIS, Karel a Břetislav HODEK, 1992. *Velký anglicko-český slovník. III. N-S.* 2. vyd. Praha: Academia. 884 s.

HAIS, Karel a Břetislav HODEK, 1993. *Velký anglicko-český slovník. IV. T-Z.* 2. vyd. Praha: Academia. 556 s.

HERVEY, Sándor G. J. a Ian HIGGINS, 1992. *Thinking Translation: A Course in Translation Method, French to English.* New York: Routledge. 261 s.

KNITTLOVÁ, Dagmar, 2000. *K teorii i praxi překladau.* 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 214 s.

KNITTLOVÁ, Dagmar, Bronislava GRÝGOVÁ a Jitka ZEHNALOVÁ, 2010. *Překlad a překládání.* Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta. 292 s.

KUFNEROVÁ, Zlata, Milena POLÁČKOVÁ, Jaromír POVEJŠIL, Zdena SKOUMALOVÁ a Vlasta STRAKOVÁ, 1994. *Překládání a čeština.* Jinočany: H & H. 260 s.

LEVÝ, Jiří, 2012. *Umění překladau.* 4. vyd. Praha: Apostrof. 368 s.

MÜGLOVÁ, Daniela, 2013. *Komunikace, tlumočení, překlad, aneb Proč spadla Babylonská věž?* Přeložil Vítězslav VILÍMEK. Nitra: Enigma, 2013.

NEWMARK, Peter, 1988. *A Textbook of Translation.* New York: Prentice Hall International. 402 s.

NIDA, Eugene A. a Charles L. TABER, 1969. *The Theory and Practice of Translation*. Leiden: Brill. 218 s.

NIDA, Eugene A., 2003. *Towards a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating*. 2. vyd. Leiden: Brill. 331 s.

NORD, Christiane, 2018. *Text Analysis in Translation: Theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation-oriented Text Analysis*. 2. vyd. New York: Routledge. 274 s.

NORD, Christiane, 2018. *Translating as a Purposeful Activity. Functionalist Approaches Explained*. 2. vyd. Londýn: Routledge. 166 s.

Elektronické zdroje

About Karen Kingsbury in Hallmark Movies and Mysteries, c2023 [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.hallmarkmoviesandmysteries.com/karen-kingsburys-the-bridge/about-karen-kingsbury>

Bible. New International Version in: *Bible Gateway*, [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.biblegateway.com/>

Bible. Překlad 21. století, c2012 [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.bible21.cz/>

British National Corpus (BNC), c2022 [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.english-corpora.org/bnc/>

Český národní korpus, c2023-2026 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.korpus.cz/>

Český statistický úřad, c2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Internetová jazyková příručka, c2008-2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <http://prirucka.ujc.cas.cz/>

Karen Kingsbury – My Story in *Karen Kingsbury*, c2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.karenkingsbury.com/my-story>

Longman Dictionary of Contemporary English Online, c1996 -2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.ldoceonline.com/>
MEAD, Walter Russel, 2006. Boží země? Přeložil Vladislav Malát. *Revue Politika*, 6-7/2007 [online] in *Centrum pro studium demokracie a kultury*, c2016 [online]. [cit. 2023-05-09].

Pew Research Center, c 2023 [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.pewresearch.org/>

Seznam.cz slovník, c1996-2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <http://slovník.seznam.cz/>

Spread of Christianity in *WorldData.info*, [online]. [cit. 2023-05-09]. Dostupné z: <https://www.worlddata.info/religions/christianity.php>

The New York Times Bestsellers in *The New York Times*, c2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/books/best-sellers/2022/05/15/hardcover-fiction/>

The Pew Forum on Religion & Public Life: U.S. Religious Landscape Survey. Religious Affiliation: Diverse and Dynamic, 2008 in *Pew Research Center*, c 2023 [online]. [cit. 2023-05-09].

Dostupné z:

<https://web.archive.org/web/20150423044142/http://religions.pewforum.org/pdf/report-religious-landscape-study-full.pdf>

Výsledky sčítání lidu 2011 in *Český statistický úřad*, c2023 [online]. [cit. 2023-05-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20551795/17022014a01.pdf/>

Příloha – výchozí text

CHAPTER 9 (second part)

Something about the way Pastor Mark Atteberry preached always lifted Kari's spirits. It didn't matter if he was warning the congregation against stubborn sin or reminding them about the surprises of God's grace. What he said was seasoned with laughter and unforgettable stories that almost weekly moved the congregation to tears. Generally people who heard his messages sat spellbound, knowing that the words Pastor Mark delivered were the very ones they needed regardless of where they had been or where they were headed the coming week.

Kari was certain today would be no different, and she silently chided herself for not coming sooner. So what if she broke down and cried? Wasn't that what church family was about? Pastor Mark had married her and Tim, after all. He'd known the Baxter family since he and his wife, Marilyn, had come as a young energetic couple and started the church twenty years earlier. He'd seen them through her parents' struggles back in the mid-eighties and then with her mom's cancer. The family at Clear Creek Community Church had watched the Baxter kids grow up.

Where else could she possibly want to be? Besides, being here was better than sitting at home convincing herself she was too heartsick to go.

Kari walked with her mother and tried to remember the last time Tim had accompanied her to church. Three months back, at least early summer, maybe. Hadn't she sensed something was wrong back then? Hadn't she wondered if Tim was listening to the sermon or if he even wanted to be there?

"I'll check Cole in." Kari took the child's hand and smiled at her mother. "Save me a seat."

The church was sprawled out in a series of buildings. The sanctuary and fellowship hall made up the largest structure. Sunday school classes for primary children met in a separate building, teens in another, and adults in still another. As Kari and Cole entered the primary building and headed toward the open door of Cole's classroom, Noreen Winning stuck her head out and squealed. "Kari Baxter! I can't believe it! How long's it been?"

Noreen and Kari had been in the same grade growing up and had always shared a Sunday school class. A few weeks back Elizabeth Baxter had mentioned that Noreen, her husband, and their daughter had moved back to Bloomington. Kari hugged her and smiled. "Two years at least. And it's Kari Jacobs."

"That's right. You married a professor, didn't you? Your mother told me. Tim, is it?"

"Yes. Tim teaches at the university."

"I'm this little guy's Sunday school teacher. Filling in for the day." Noreen bent down and tousled Cole's curly blond hair. She leaned close to Kari and lowered her voice. "Ashley's little boy, right? He looks more like his mother every day."

Kari studied Cole's fine features and delicate cheekbones and nodded. Though they'd all been blessed with nice looks, Ashley was easily the most striking of the Baxter girls. Her son was a male mirror image of her. Kari bit her lip. "I wish Ashley would come."

Noreen shook her head as if she'd just been given tragic news that could have been avoided. "I hear she hasn't been the same since-"

"Since coming home from Paris... I know." For some reason, Kari was bothered by Noreen's tone. Leave her alone, Noreen. She's my sister.

Noreen looked both directions and then pointedly at Kari. "Well, do I get to meet this Tim?"

Here we go. Kari drew a deep breath. Her eyes dropped and then lifted again as she spoke. "He didn't come."

Noreen cocked her head slightly, searching Kari's eyes. "Everything's okay, right?"

"Not really." Kari could hear the weariness in her voice. "Not really. I'm staying with my folks for a while." She studied the toe of her shoe and blinked back tears as she absently twisted her wedding ring. "Tim and I are having some trouble."

Noreen stopped short of gasping, but her wide eyes expressed her shock. "What happened?"

Noreen had always probed beyond what was kind, and this was no exception.

Get me out of here, God.

My grace is sufficient for you, daughter.

Kari blinked twice. Since the beginning of this ordeal, this time of pain, God seemed to be promising her deliverance and peace. But this... grace is sufficient? What do you want from me, Lord?

Much.

Much?

"Uh-" Kari cleared her throat and tried to focus on Noreen's question. "It's a long story. He's not walking with the Lord."

Noreen's eyes grew even wider, if that were possible. "Oh, Kari. How did it happen?"

Kari wanted to walk away, let nosy Noreen figure out an answer for herself. But something in the Lord's persistent silent voice stopped her. Much, Lord? You want much from me? Now, when I have nothing left to give?

My grace is sufficient for you.

An image came to mind of a small group meeting in the living room of a house. Couples filled the circle, hurting couples, hoping couples. And Kari and Tim were in the middle of the circle, teaching the couples how to love.

Is that it, Lord? You'll bring beauty from the ashes of our love? Restore the crumbling foundations?

My grace is sufficient.

Her heart filled with a deep gratitude and peace, the kind she hadn't felt since before Tim's announcement.

Cole's class was filling up, and Noreen tapped her foot. "If you can't answer me I understand." The tapping stopped. "I'm here for you, Kari. Call me, okay? I'm listed."

Kari gave a quick shake of her head as if she'd suddenly realized she hadn't answered Noreen's question. "I'm sorry. It's a long story."

Noreen leaned close one last time. "So...are you...you know, does he want a divorce?"

Kari forced a smile. "He doesn't know what he wants." She remembered the Lord's persistent whisperings from a moment ago. "But God's in control of our marriage. I really believe everything will be fine."

There seemed to be nothing left for Noreen to ask, and she shrugged. "I'll pray for you." She paused and looked more serious than before. "I don't know your situation, but I can tell you this. Whatever your trouble, you're doing the right thing, God can clean up even the worst problems, you know? Your marriage could be better than you ever dreamed, better than before this happened." She squeezed Kari's hand. "Don't give up, Kari. Please."

Kari wasn't sure what to say. Ever since Tim left she'd been longing to hear those exact words. You're doing the right thing. God can clean up even the worst problems... don't give up. Funny that now they would come from this annoying woman, this long-ago friend who didn't have a clue about Kari or Tim or their marriage.

Kari's heart softened in gratitude. "Thanks."

Kari glanced at her watch as she headed for the sanctuary. The last thing she wanted was to walk in late after missing so many weeks.

She spotted her father and headed toward him, trying to ward off the sadness welling within her. She had planned on feeling hopeful at this point, surrounded by church family, about to hear Pastor Mark's message especially after Noreen's encouragement.

But as she took her seat beside her father, she could think of only one thing. Somewhere across town in an off-campus apartment bedroom, her husband would be waking up in the arms of another woman.

CHAPTER TEN

Ryan Taylor slipped into the back row of the sanctuary five minutes before the service began and wondered if this would be the day. There was no denying he'd attended this service in hopes of seeing Kari. He'd done little more than think of her since talking with Ashley.

He searched the congregation, knowing he'd recognize the back of her head even in a sea of people. Poor Kari. She must be devastated. Maybe too devastated to make a public appearance at church. He scanned the pews. *Lord . . . where is she?*

His father's favorite verse flashed across his mind: *The fear of the Lord is the beginning of wisdom.*

Ryan blinked.

The fear of the Lord?

How long had it been since that verse had come to mind? Ryan's gut tightened, and he absently rubbed the back of his neck, the place where football had nearly cost him his

life. He knew exactly how long it had been. In November it would be eight years. Eight years since he lay motionless strapped to a hospital bed, fearing he'd never find a way out. Fearing God in a way he'd never done before.

Back then he barely breathed without praying, begging God for mercy and healing. But over the years, after the scars from his injury faded, life found a way of gaining ground on his best intentions, taking up more and more time and leaving fewer hours for spending time with God.

It was simple, really. The urgency was gone.

Ryan let his gaze fall to his hands, and he felt a mantle of conviction settle across his shoulders. Why was the realization hitting him so hard here and now? Had God chosen this moment to call him on the months and years of gradual decline, the complacency that resulted in . . . well, in the type of spotty church attendance and communication with God he'd been guilty of since he'd returned to football a year after his injury? Sure, he attended a night service now and then, but his faith-driven passion was limping badly.

He felt a sting in his soul, as if the Lord himself were poking needles at his conscience. He winced as he realized the truth.

Even today he was there only because of Kari. Thoughts of her, memories of her had consumed him since the moment Ashley had spoken her name.

Kari . . . his precious Kari girl. His mind began to drift again, lazily taking him down dusty lakeside paths to a time when a brown-eyed beauty with laughter like wind chimes was his best friend and constant companion, down the trail of years to a place where...

The fear of the Lord is the beginning of wisdom.

Ryan sat up straighter in his seat, jolted from the memories that distracted him. *I'm sorry, Lord... I'm trying.*

Huge, holy eyes seemed focused directly on him, penetrating his mind and soul, seeing his thoughts and motives and intentions. His very heart.

He opened his bulletin and looked at the sermon title on the top left page. As he read the words, he could feel the blood leaving his face, the slight trembling in his fingers. Whatever was happening, God had him here for a reason—and somehow Ryan doubted it had anything to do with Kari.

The sermon title was "The Fear of the Lord Is the Beginning."

Ryan closed his eyes and began to pray.

As soon as Kari took her seat, her father leaned over and put his hand gently on her knee.

"You made it."

She smiled. "Barely." A weariness settled over her. It had been harder than she thought, telling Noreen why she was alone, admitting out loud that she and Tim were having problems. She slid down in her seat and leaned on her father, trying to soak in some of his strength and stability.

The worship music began, but Kari couldn't bring herself to sing along. Instead, she stared at the song sheet and let her mind wander. When exactly was the first time Tim had cheated on her? Was he such a good pretender that she hadn't even noticed? Or had she suspected even last spring that things weren't what they'd once been? that something was wrong?

I didn't want to see it...

Kari blinked, and two tears fell to the paper in her hands. The music stopped, and she looked up as two dozen children filed across the steps of the stage. They wriggled and giggled and squirmed about until an older woman got their attention.

Noreen's daughter was probably up there, and as Kari scanned the group, she saw the children of several old friends. Her hand moved firmly over her lower abdomen. *What about me, Lord? Am I really pregnant? Will I have to raise a child alone?*

The music started, and the children began to sing a song that had been Kari's favorite ever since they'd sung it at a retreat when she was sixteen years old: "Jesus loves me, this I know..."

Ryan Taylor had been on the retreat too. They'd sat side by side as the speaker explained the options Christ might have if he were to get one of them face-to-face in a room alone. Kari closed her eyes as the children continued to sing, and she could still hear the retreat speaker's voice.

"He could yell at you and tell you how badly you've messed up, order you to get things right, and then hand out some sort of punishment." The speaker had been passionate, walking back and forth across the stage as the teens sat spellbound.

"Or he could shake his head and tell you what a disappointment you've been."

Then the speaker's voice had grown quiet as he stood still, only his eyes moving deliberately about the room, making contact with as many teens as he could. He pointed at a teen in the front row and asked him to come onto the stage. Surprised and a little unsure, the boy hopped up and at the speaker's direction stood facing the man.

"You know what Jesus would do instead?" The speaker's voice was softer than it had been all night. Slowly, lovingly, he put his arms around the boy's shoulders and pulled him into a long embrace. When the speaker drew back, he kept one arm around the boy as he led the group in what became the theme song for the retreat.

"Jesus loves me, this I know..."

Every teen in the room had been crying that night, and Kari had glanced over to see tears trickling down Ryan's cheeks as well.

The visual effect of that scene, combined with the simple message of the song, had stayed with Kari every day since. Even now, with her world upside down and her heart hanging heavy within her, Kari didn't for a minute 's love. She sniffed softly, and her mother reached over and handed her a tissue. Kari lifted her eyes just long enough to thank her. Pastor Mark began his sermon. Kari knew she should be listening, but she still couldn't get beyond the thoughts that vied for her attention. What would she do if Tim was really serious about a divorce? Could he do it without her consent? Would a baby change things? And even if it did, could she raise a child with a man who seemed to have abandoned his faith along with his marriage?

What's going to happen to me, Lord? Where do I go from here?

Once again she was overwhelmed by a strong sense of comfort, as if the Lord had slipped into the pew beside her and put his arms around her. Just like the picture the retreat speaker had painted: so many years earlier.

The sermon was winding up - something about the fear of God and not running away - and before she could force herself to think clearly, Pastor Mark was praying. "Lord, I know there are people with us today who are hurting and in trouble. I believe you've brought them here for a reason." In the background, the pianist began playing a slow, haunting arrangement of "Jesus Loves Me."

Pastor Mark continued his prayer over the music. "Father, help us hear you more clearly. Help us have a healthy fear of your power, that whatever you call us to do, we can do it in your strength."

Kari kept her eyes closed, her face downward, trying to hear what the Lord might be saying to her.

"We have the prayer room open now." He paused, and Kari felt as if he were speaking directly to her. "This is one of those times when you have a choice. You can hear God and ignore him, or hear him and do what he's asking. We're all in this together, people. Come and let someone pray with you."

From the back of the church, Ryan felt like a man who'd just had his sight adjusted. The sermon was strong, pointing out the truth that God is not only Savior and Friend and Prince of Peace but also the Almighty One. He is powerful and just - a God to be feared, respected, held in awe. So gripping were Pastor Mark's words that thoughts of Kari had been pushed from Ryan's mind. If she was in the service, he hadn't seen her. And now, with his heart broken wide open by the message, he knew that was a good thing.

He still had no idea why God had chosen this morning to get his attention after his years of mediocre faith. But Ryan knew without a doubt he was here for a reason, as if he'd shown up for a divine appointment. And when the pastor called for people to come up for prayer, for the first time since Ryan had given his life to Jesus, he was on his feet and headed down the aisle before he had time to change his mind.

Though her eyes were closed, Kart could feel tears tricking down her face and onto her hands. If only she could get past her shame and go forward. But even from where she was sitting, near the front of the church, the walk seemed a mile long, too far to go by herself, crying and alone, without the help of a husband who no longer loved her. A husband living a life of adultery.

Go, daughter...where two or more are gathered, there I am.

Kari adjusted her position and hunched over her legs, her face in her hands. *I won't know what to say, Lord.*

Her dad seemed to understand that God was working on her heart, and he gently elbowed her ribs, nudging her, encouraging her to heed the only voice that mattered.

"They are weak, but he is strong... Yes, Jesus loves me, yes--"

Kari squeezed her eyes shut and wiped her cheeks as well as she could. Then she stood up and made her way into the prayer room with the strongest sense that she was no longer alone.

She saw him the moment she walked in - Ryan Taylor sitting in a prayer circle holding hands with the Millers, an elderly couple who'd been at the church as far back as Kari could remember. The three of them were the only ones in the room, and Ryan was explaining something to them in hushed tones when he spotted her.

"Kari..." Their eyes locked, and he was on his feet, moving out of the circle and then stopping short of her, his hand stretched in her direction.

Something in Ryan's eyes, a depth that she couldn't quite define, told her he knew about Tim. She reminded herself to exhale and politely nodded in his direction. *What am I supposed to do now, God? I can't talk about Tim in front of-*

My grace is sufficient.

"Why...Kari. It's so good to see you, dear." Mrs. Miller stood up and pulled Kari into a hug. When she drew back, she studied Kari's face. "Honey, you look like you need some good praying."

She led Kari by the hand back to the circle and directed her to an empty chair next to Ryan's. Mr. Miller smiled sympathetically. "You two kids haven't been in the same prayer circle since high school, I reckon."

Kari's heart slammed at the inside of her chest, and she had no idea what to say. The nearness of Ryan Taylor made her mouth dry, her thoughts jumbled. *Help me, God. Why'd you bring me here if he was going to be-*

Mr. Miller cleared his throat. "Ryan's asked us to pray for his focus." The older man smiled at Ryan. "That he'll have a healthier fear of God and get his priorities straight."

Priorities straight? Kari wondered what would send Ryan to the prayer room to seek prayer about his priorities. She forced herself to concentrate as Mr. Miller looked from Ryan's face to hers. "Kari?"

This couldn't be happening. She couldn't be asking for prayer for her failing marriage seated next to Ryan Taylor. "Umm..." Her eyes stayed fixed on a spot near the door. She couldn't say it, couldn't spell out the fact that her husband was cheating on her. Fresh tears burned their way down her cheeks, and she could feel her heart pounding in her temples.

Help me, Lord... please.

She exhaled slowly and found a supernatural strength within. What did it matter if Ryan knew about her and Tim? She'd gotten her answer about Ryan's feelings for her a long time ago.

Ryan Taylor did not love her, he never had. Not the way she'd dreamed of back when she was sixteen and he was heading off to college.

And Ryan was beside the point anyway. Tim was her husband, the man God wanted her to stay with. She lifted her eyes and looked first at Mr. Miller, then at his wife. "Please...pray for my marriage." Her gaze drifted down again. "I love my husband very much and...well, he doesn't want to be married anymore."

A soft gasp escaped from Mrs. Miller as she reached out and took hold of both Kari's hands. "Child...I'm so sorry"

Kari could feel Ryan looking at her, but she refused to meet his gaze. This moment wasn't about her and Ryan. It was about hearing the voice of God and knowing that this place, this circle of prayer was where she needed to be. Sitting among church family, lifting up the shreds of her tattered marriage to the only One who had power enough to fix it.

If Ryan Taylor was part of that prayer circle, so be it. She could use all the prayer she could get.

Silence hung in the room for a moment, and then Mr. Miller bowed his head and reached out his hands—one to his wife and one to Ryan. Mrs. Miller let go of Kari's left hand and took hold of her husband's.

The circle was intact except for the place where Kari and Ryan sat. From the corner of her eye she saw Ryan raise his hand in her direction, and she took it without hesitating. As she felt the warmth of his stronger, larger hand in hers, a piece of her heart began to melt.

Noreen and Ashley and Brooke had peppered her with questions, but not Ryan. Even if they had been the only two in the room, he would have let her talk and then simply taken her hand. It was what he'd always done even back when they were kids. As if he didn't need her to fill in the missing places of a conversation because he already knew what they were.

They had been that close.

Long before she loved him and imagined that he loved her Ryan had been her friend - maybe the best friend she ever had. Now, with her hand in his and his strong presence beside her, she remembered why.

Mr. Miller led the prayer, pleading with God to help Ryan remain clearheaded and focused and aware that the fear of the Lord was the beginning of wisdom. For Kari he prayed that God would change Tim's heart, that he would remind Tim of the height from which he'd fallen, and that the Lord himself would quickly and miraculously restore their marriage.

The prayer lasted several minutes. When it was over, as they were releasing the hold they had on each other's hands, Kari thought she felt Ryan squeeze ever so slightly. Almost as if he was seconding the motion, agreeing with Mr. Miller in his desire to see Kari's prayer answered.

Mrs. Miller looked from Kari to Ryan and smiled. "I'm so glad you came for prayer."

She has no idea how awkward this is. Kari urged the corners of her mouth upward. "Thanks."

Another hug, and Mrs. Miller took her husband's hand. The two left with promises to continue praying. Then the door shut behind them, and Kari and Ryan were alone.

She looked up, and her eyes met his. She could see no spark or attraction, only a kindness that surrounded her with comfort. They were two old friends whose grown-up lives had taken them in different directions. But they were friends who still cared deeply. As their eyes held, she was frustrated to feel tears welling up again.

Without saying a word, he came to her and wrapped his arms tenderly around her, pulling her into a hug that erased the years in a single instant. A combination of feelings consumed Kari's heart. She realized she was at once grateful for his friendship and brokenhearted at the distance time had placed between them. Here in his presence she suddenly felt the loss of him more deeply, and that grief, piled onto all the rest, made her erupt into fresh sobs.

He lowered his head so that it hovered next to hers, and his hand worked soothing circles into the small of her back. "Shhh...it's okay, Kari girl."

Kari girl...

His words acted like a balm to her soul, and she ached at having gone so long without hearing her name on his lips. His very presence felt like a gift from yesterday.

She stayed that way, her hands at her side, sheltered in warmth of his arms, until finally he pulled away. His eyes met hers, and he searched the secret places of her soul for a long while, reading her heart as easily as he'd always been able to do. "Want to talk about it?"

No questions or guesses or inquisition. Just the same offer he might have made if they were teenagers again.

A shaky sigh escaped from her heart's darkest closet, and slowly she allowed the door to open. It was strange, in a way, because they hadn't seen each other for years. She really didn't know the man Ryan Taylor had become. Yet somehow she knew she could still trust him, this friend whom she'd grown up adoring. With her life crashing in around her, she was simply grateful beyond words for his concern.

"He wants a divorce." The pain of the confession was so intense that she was unable to maintain eye contact. Her gaze fell to the tiled floor, and Ryan reached down and took her hands in his.

If he had questions, he still wasn't asking, but suddenly she wanted him to know. She kept her gaze downward and spoke in quiet whispers. "He's been cheating on me for . . . for a while now I'm staying with my parents for a few weeks so I can think about things."

Ryan crooked his finger and gently caught her chin, lifting it so that their eyes met. Every word, every inflection of his voice was kind and deliberate. "You still love him, don't you?"

With that, something between them changed, and the distant sounds of music and people talking faded entirely. They stood there, eyes locked, while Kari considered his question. Who was she fooling? She could never see Ryan Taylor as merely a friend. *God, I've missed this man. What am I doing here?*

She felt as if her heart had fallen from her chest, the same way she had felt on the roller coaster at the county fair last spring. The way she felt the first time she kissed Ryan.

Her eyes closed, and she stepped backward, steadying herself in the process. *I do love him . . . Tim, I mean . . . don't I, Lord? Give me the strength to be Ryans friend without these other feelings.*

Ryan was waiting, and Kari opened her eyes. "Yes . . . I love him." The words were bitter on her tongue. "God wants me to love him until . . . until he changes."

She'd be going home in a few minutes, taking a pregnancy test in the morning. She was probably already a few months pregnant with a child who would be raised without a father. She wondered what Tim was doing . . . Tim and his girlfriend.

Suddenly Kari was overwhelmed with the need to be away from Ryan Taylor. He was her friend, yes. But he was also her first love, and clearly her heart had not forgotten. She took another step backward and smiled sadly. "Ryan, I've got to go."

Ryan caught her hand once more, and she saw no ulterior motives in his eyes. "Listen, Kari, I'm here . . . if you need a friend."

If he was a magnet, then she was solid steel. The air between them grew more charged than before, and she knew better than to linger in a dark and quiet prayer room in the presence of Ryan Taylor.

God had allowed her heart to be comforted by the understanding of an old friend.

Now it was time to go.

She nodded and locked eyes with Ryan one last time. Then she turned and made her way quickly out the back door toward her family's sedan before he could see the fresh tears in her eyes.

Or the way his presence had stirred a memory within her of a boy she'd once dreamed was her knight in shining armor. A boy she thought for sure she would marry.

Thoughts she'd long since assumed were dead.

Until now.

Anotace/annotation

Autor: Markéta Škrobáková

Katedra: Katedra anglistiky a amerikanistiky FF UPOL

Název bakalářské práce: Komentovaný překlad části románu *Redemption* se zaměřením na křesťanské prvky

Vedoucí práce: Mgr. Josefína Zubáková, Ph.D.

Počet stran: 65

Počet znaků: 146 634

Počet znaků bez příloh: 111 619

Počet titulů použité literatury: 18

Počet příloh: 1

Klíčová slova v ČJ: Karen Kingsbury, *Redemption*, komentovaný překlad, román, křesťanství

Jazyk práce: čeština

Abstrakt: Tato bakalářská práce má za cíl přeložit část křesťanského románu *Redemption* a komentovat překlad křesťanských prvků. Práce bere v úvahu odlišné presupozice českých čtenářů a pomocí překladatelské strategie vede překlad tak, aby byl srozumitelný všem čtenářům bez ohledu na to, do jaké míry jsou s křesťanstvím obeznámeni.

Author: Markéta Škrobáková

Department: Department of English and American Studies, FF UP

Title: A Commented Translation of Parts of the Novel *Redemption* with Focus on Christian Elements

Supervisor: Mgr. Josefína Zubáková, Ph.D.

Number of pages: 65

Number of characters: 146 634

Number of characters without attachments: 111 619

Number of works cited: 18

Number of attachments: 1

Key words: Karen Kingsbury, *Redemption*, commented translation, novel, Christianity

Language: Czech

Abstract: This bachelor's thesis aims to translate a part of the Christian novel *Redemption* and comment on the translation of Christian elements. The thesis takes into consideration the difference in Czech readers' presuppositions and uses the translation strategy to make the translation understandable to all readers regardless of how familiar they are with Christianity.